

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

2022

Veronika Batová

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra technické a informační výchovy

Bakalářská práce

Veronika Batová

Hygiena a BOZP kadeřnické provozovny

Olomouc 2022

vedoucí práce: doc. Ing. Čestmír Serafin, Dr.

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma Hygiena a BOZP kadeřnické provozovny, jsem vypracoval samostatně pod vedením doc. Ing. Čestmíra Serafina, Dr., dále prohlašuji, že veškerou použitou literaturu a zdroje jsem řádně uvedla v seznamu použitých zdrojů.

V Olomouci 22.3.2022

.....

podpis

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Čestmíru Serafinovi, Dr., za jeho cenné rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce. Rovněž bych chtěla poděkovat žákům, učitelům a vedení středních odborných škol v Olomouckém kraji za vstřícnost a pomoc při získání potřebných informací a podkladů.

Obsah

ÚVOD	7
Cíl bakalářské práce	8
I. TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Historie	10
1.1 Historie hygieny a BOZP	10
1.2 Historie oboru kadeřník	12
2 Vymezení základních pojmů v oblasti hygiena a BOZP kadeřnické provozovny	14
2.1 BOZP	14
2.1.1 Úrazová zábrana a pracovní úraz.....	15
2.1.2 Vznik úrazů	15
2.1.3 Odpovědnost za bezpečnost při práci	16
2.1.4 Bezpečnost elektrického zařízení	16
2.1.5 Protipožární ochrana	16
2.1.6 První pomoc.....	18
2.2 Hygiena kadeřnické provozovny	19
2.2.1 Provozování činnosti	19
2.2.2 Provozní řád.....	20
2.2.3 Kadeřnická provozovna	21
2.2.4 Prevence vzniku nemocí z povolání	23
2.2.5 Dezinfekce.....	23
3 RVP obor kadeřník	25
3.1 BOZP V RVP	25
3.2 Hygiena v RVP.....	25
3.3 BOZP ve školství	26

II. EMPIRICKÁ ČÁST.....	28
4 Zhodnocení aktuálního stavu řešené problematiky	29
5 Výzkumné šetření.....	31
5.1 Stanovení cílů šetření.....	31
5.2 Kvantitativní šetření.....	32
5.2.1 Použité metody	32
5.2.2 Analýza dat a výsledek šetření	33
5.2.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	48
5.3 Kvalitativní šetření.....	51
5.3.1 Použité metody	51
5.3.2 Analýza dat a výsledek šetření	52
5.3.3 Výsledek šetření.....	55
5.4 Porovnání kvalitativního a kvantitativního výzkumu.....	56
ZÁVĚR.....	58
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ	Chyba! Záložka není definována.
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	63
SEZNAM GRAFŮ	64
SEZNAM TABULEK	65
SEZNAM PŘÍLOH.....	66
ANOTACE	75

Úvod

Téma bakalářské práce „*Hygiena a BOZP kadeřnické provozovny*“, je mi tématem velmi blízkým. Vyučila jsem se jako kadeřnice, ve stejném oboru jsem absolvovala maturitní zkoušku, kadeřnickému povolání jsem se věnovala profesně jako zaměstnanec kadeřnického studia i OSVČ. Dalším krokem ve vzdělání byl výběr studijního oboru: „*Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku*“. Dověšením tříletého studia na Univerzitě Palackého v Olomouci je kvalifikační práce na téma, které není pro mnohé kadeřnice oblíbeným, a tudíž se stává opomíjeným. Hygiena a BOZP kadeřnické provozovny nebyla ani mou oblíbenou částí kadeřnické práce. Naučila jsem se potřebné znalosti, dovednosti jsem vždy do praxe nereflektovala. Znalosti mi značně chyběly, především v době, kdy jsem připravovala vlastní kadeřnickou provozovnu. Doplněním znalostí jsem věnovala spoustu času, abych předcházela nepříjemným situacím vzniklým při nedodržování BOZP a kontrole Krajské hygienické stanice (dále KHS). Proto jsem se rozhodla problematikou zajímat a téma BOZP a hygiena kadeřnické provozovny strukturovaně sepsat a zároveň ověřit znalosti a dovednosti současných žáků oboru kadeřník.

Kadeřnická profese je jedna z nejzasažitelnějších odvětví pandemie COVID-19. Podmínky pro dodržování hygienického a bezpečnostního opatření se stále mění a vyvíjejí. Při práci kadeřníka je potřebné nejen ovládat profesi, ale znát i BOZP, hygienu kadeřnické provozovny, dokázat se orientovat v nových zákonech a opatřeních, aby mohla kadeřnice svoji profesi nadále vykonávat.

Při studiu oboru: „*Učitelství praktického vyučování a praktického výcviku*“, jsem absolvovala souvislou pedagogickou praxi na SOU, OU Štursova v Olomouci. Během praxe jsem se soustředila na výklad BOZP v teoretické i praktické výuce, které byly vedeny vlivem pandemie COVID-19 distanční formou. S učiteli i žáky praktického výcviku i teoretické výuky jsme konzultovali oblibu a zájem o téma BOZP a hygiena kadeřnické provozovny. Při prezenční výuce jsem vedla rozhovor na stejné téma s žáky oboru kadeřník. V období od roku 2021 do roku 2022 jsem se problematice věnovala a sepsala do své bakalářské práce.

Cíl bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit aktuální stav znalostí a dovedností žáků oboru kadeřník z oblasti výuky hygieny a BOZP kadeřnické provozovny na středních odborných školách v Olomouckém kraji. Hlavní cíl je postupně naplňován pomocí dílčích cílů teoretické a empirické části.

Dílčím cílem v teoretické části je systematicky popsat historii BOZP a historii kadeřnického oboru. Dalším cílem je vymezení a objasnění základních pojmů v oblasti BOZP a hygieny kadeřnické provozovny. Navazujícím cílem je zařazení BOZP a hygieny v RVP oboru kadeřník a popis BOZP ve školství.

Jeden z dílčích cílů empirické části je zhodnocení aktuálního stavu řešené problematiky z výzkumných šetření odborných vysokoškolských prací. Jeden z nejdůležitějších cílů je zjištění aktuálního stavu znalostí a dovedností v oblasti výuky odborných předmětů na středních odborných školách v Olomouckém kraji, v oblasti hygieny a BOZP kadeřnické provozovny, oboru kadeřník, za pomoci kvantitativního a kvalitativního výzkumu, konzultací a sledování při souvislé praxi s žáky a jejich učiteli. Dalším dílčím cílem je analýza dat, výsledek šetření a porovnání kvantitativního a kvalitativního výzkumu. Posledním dílčím cílem je zjištění postojů žáků k budoucímu povolání.

I. TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část se skládá ze tří kapitol: historie, vymezení základních pojmů a zařazení zkoumané problematiky do RVP. První kapitola se zaměřuje na historii BOZP, která sahá až k době kamenné a historii kadeřnického oboru. Druhá kapitola se soustředí na vymezení základních pojmů v oblasti hygieny a BOZP kadeřnické provozovny. BOZP je rozčleněno na další dílčí pojmy vztahující se k tématu bezpečnosti práce. Zaměřuje se na úrazovou zábranu, pracovní úraz, vznik úrazů, odpovědnost za bezpečnost při práci, bezpečnost elektrického zařízení, protipožární ochranu a první pomoc. Teoretická část hygieny kadeřnické provozovny se zaměřuje na provozování činnosti, provozní řád, normy a předpisy vztahující se ke zkoumané problematice. V poslední části teoretického celku je popsáno vymezení BOZP a hygieny v Rámcovém vzdělávacím programu oboru kadeřník a BOZP ve školství i kadeřnické provozovně. Na teoretickou část navazuje empirická část hygieny kadeřnické provozovny a BOZP kadeřnické provozovny při odborném výcviku a teoretické výuce oboru kadeřník, zaměřená na ověřování znalostí žáků oboru kadeřník v Olomouckém kraji, především v oblasti hygieny a BOZP kadeřnické provozovny.

1 Historie

Lidé již v dávné minulosti používali při své práci pomůcky, díky kterým bylo použití, ve výsledku jejich práce efektivnější. Uvědomovali si již nebezpečí při pracovní činnosti v době kamenné, kde se objevují první zmínky o dodržování pravidel ochraňující zdraví při práci. Mezi jednotlivými státy se rozšiřovala myšlenka o ochraně zdraví, lidé více uvažovali nad výkonem práce, aby ochránili své zdraví a mohli dále svoji práci provádět. Vlivem kultury a etnické odlišnosti se v jednotlivých zemích lišila i kultura práce. V jižních zemích se lidé chránili před klimatickými podmínkami, zejména při stavbách pyramid a přímořských o oceánských obydlí. Odlišné podmínky měli lidé ve vnitrozemí a severských zemích. Stejně, jako byla proměnná práce v jednotlivých zemích, stejně se lišila bezpečnost při vykonané práci (Iovita a Sano 2016, s. 72).

V řemeslných odvětvích se zvyšovala pozornost bezpečnosti práce s ohledem na vykonávaný obor a používané pomůcky. Předchůdci dnešního kadeřníka byli vlásenkáři a lazebníci, kteří již ve středověku svůj talent zúročili. Lazebníci a vlásenkáři při své práci využívali ostré nástroje, je zřejmé, že již ve středověku šlo o práci, která kladla vysoké nároky na bezpečnost práce (Polívka et. al 2010, s. 12).

1.1 Historie hygieny a BOZP

Snahu o předcházení úrazů a poškození zdraví spojené s pracovní činností měli lidé již v době kamenné, uvěřovali si vzniklá rizika, spojené při práci s kamennými nástroji. Při pracovní činnosti byla nutná zručnost, při které se musel dodržovat i jistý pracovní postup, aby nedocházelo k poranění rukou a těla (Iovita a Sano 2016, s. 72).

První historická zmínka o bezpečnosti zdraví při práci prochází z roku 1686 př. n. l. Šlo o babylonský zákoník, vydaný králem starobabylonské říše Chammurapim. Celkem šlo o 271 zákonů, obsahovali bezpečnostní pokyny, tresty za jejich nedodržování a odškodnění za vzniklé škody, které byly vykoupeny i vlastní smrtí (Neugebauer, 2019).

Ve starověkém Egyptě při stavbách pyramid, byla s dělníky stavby sepsána kolektivní smlouva. Hlavním důvodem bylo omezení vzniku poškození zdraví při výkonu práce. Dělníkům byla poskytnuta zdravotní péče a mzda v naturáliích, nejčastěji šlo o fazole a ječmen (Neugebauer, 2019).

Prvními pravidly bezpečnosti práce se drželi již ve středověku. Šlo především o jednotlivé cechy, dodržovali vlastní stanovená pravidla. Měli přesně stanovenou pracovní dobu, přestávku, dobu na stravu a mzdu. Cechy tovaryšů a kamenických hutí se starali o staré a zmrzačené řemeslníky, vdovy a sirotky. (Neugebauer, 2019).

Na našem území vznikl v letech 1300-1305 za vlády krále Václava II., zákoník obsahující pravidla k zajištění bezpečnosti práce. Podle historických pramenů se jedná o nejstarší zákoník se sociálními a pracovně-právními předpisy. Zákoník s úpravami platil až do roku 1854 (Neugebauer, 2019).

Vyspělá civilizace v českých zemích se začala zabývat otázkami BOZP na počátku 19.století. Vlivem vyšší úrazovosti se každá pracovní činnost zaměřila na vyšší ochranu zdraví a života pracovníků. „*Všeobecný občanský zákoník č. 946 říšského zákoníku*“, z roku 1811 ukládal zaměstnavateli povinnost, aby pečoval o zdraví a život pracovníků (Neugebauer, 2019).

V roce 1859 vydal Císařský parlament „*Živnostenský řád*“, který se zabýval problematikou bezpečnosti práce č.227/1859 ř.z. Živnostenský řád byl zrušen až zákoníkem práce č.65/1965 Sb. (Paleček, 2002).

Nově vzniklé Československo převzalo živnostenské zákony a stalo se průkopníkem v nově vzniklém zákonu o osmihodinové pracovní době. Zákon obsahoval mj. pracovní směny, přestávky, práce mladistvých, dodržování zákonných ustanovení o ochraně zaměstnanců proti úrazům a zdravotních opatření v podnicích (Neugebauer, 2019).

V době socialismu vzniká zákon č. 67/1951 Sb., zákon o bezpečnosti při práci. Zákon se vztahoval na podniky a zaměstnance družstev. Dalším zákonem byl Zákon č.65/1961 Sb., zákon o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. V roce 1968 vzniká Český úřad bezpečnosti práce, dále jednotný odborný státní dozor nad bezpečností práce a technickými zařízeními (Neugebauer, 2019).

V novodobé historii vznikají nové významné zákony. Po vstupu do Evropské unie se přijala novela zákoníku práce, která upravuje zajištění BOZP v souladu se základními požadavky práva Evropské unie (Neugebauer, 2019).

1.2 Historie oboru kadeřník

Historie oboru kadeřník je stará jako lidstvo samo, snaha pečovat o svůj zevnějšek v lidech vzbuzovala potřebu již od pradávna. Již v období starověkých kultur Egyptanů, Babylónanů, Peršanů i Indů jsou písemné zmínky o oborech vlásenkářů a lazebníků. Kult pěstění krásy vrcholí v době helénské. Helénská kultura si zachovala estetický pojem i v současnosti (Polívka et. al, 2010, s. 11).

Ve středověku lazebnický a vlásenkářský obor vykonávali talentovaní otroci, kteří díky svým dovednostem byli propuštěni z otroctví. Osvobození otroci se dále věnovali své práci, stali se mistry oboru, své znalosti a dovednosti dále předávali a zaměstnávali schopné lidi. Obor se dědil z generace na generaci, až se stal svobodným povoláním. V období starověku se sdružily příbuzné obory lazebníků, vlásenkářů, ranhojičů a bradýřů v cechy. Na cechu byl vyobrazen vodnář s trojzubcem, ke kterému za vlády Václava IV. přibyl ledňáček. Vlásenkáři a lazebníci při své práci používali ostré nástroje. Při vzniklém poranění ovládali první pomoc a lidé je začali využívat jako schopné odborníky při léčení (Polívka et. al, 2010, s. 12).

Mezi používané nástroje patřila zlatá a kostěná jehla, břitva, vlněná nit, stuha, dřevěné vlásenky a hřebeny. Nástroje byly velmi cenné, služby vlásenkáře a lazebníka si mohli dovolit pouze lidé z vyšších vrstev. O cennosti nástrojů značí i fakt, že byly mnohdy jako cennosti pohřbívány s bohatými lidmi (Harlow, 2000, s. 72).

Lazebníci a ranhojiči se díky svému výkonu práce stali zakladateli moderní chirurgie. Francouzský císař Napoleon I. rozhodl o zřízení fakulty chirurgie na univerzitě v Paříži. Již z názvu je patrné, že lazebníci a vlásenkáři vykonávali závažnou práci, při níž pečovali i ošetřovali tělo zákazníka (Polívka et. al 2010, s. 12).

V období novověku setrvává cechovní zařazení, ale cech se pozvolna dělí z cechu lazebnicko-bradýřského a cechu holičsko-vlásenkářský. Cechovní zařazení

vymizelo v 19.století a sdružují se společenstva živnostníků. Velký zlom nastává na konci 19.století, kdy Racul Marcel v roce 1872 vynalézá ondulaci železem. Obor získává vyšší perspektivu a vzniká nový profesní pojem dámský kadeřník (Polívka et. al 2010, s. 12).

Po první světové válce dostává holičsko-kadeřnický obor nový úřední název: „*Poslužná živost na jedné lince holičství – kadeřnictví a vlásenkářství*“. Rychlý rozvoj kadeřnického oboru utlumí světová krize ve třicátých letech (Polívka et. al 2010, s. 12).

Oblibu si kadeřnický obor získává opět ve dvacátých letech 20.století, kdy stoupá zájem o módu, u mužů i žen. Nabídka kadeřnických služeb se rozšiřuje o chemicko-fyzikální úpravu vlasů. Celosvětově stoupá trend úpravy o zevnějšek. Světová média a celebrity propagují kadeřnické a kosmetické služby i výrobky, celebrity se stávají ikonami krásna. O kadeřnické služby je nebývalý zájem, úspěšně stoupají v oblibě a drží se na špičce módního průmyslu. S čím dál tím se zvyšující nabídkou služeb a produktů stoupá i riziko vzniklé při nedodržování BOZP.

Zásadní změnou se stal vývoj po listopadu 1989, kdy se zrušili podniky komunálních služeb a obnovilo se soukromé podnikání.

2 Vymezení základních pojmů v oblasti hygiena a BOZP kadeřnické provozovny

Terminologie pojmů v oboru kadeřník je velmi bohatá. Setkáváme se s pojmy konkrétními i abstraktními. Značnou část pojmů již žáci znají zapříčiněním mediálním náporům, avšak znalost je mnohdy jen prekonceptem a žáci znovu přijímají správné pojetí pojmů.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, zkráceně BOZP je komplexní soubor opatření vycházející ze zákonných povinností a vnitřních bezpečnostních směrnic zaměstnavatele, sloužící k eliminaci pracovních úrazů, potenciálních zdravotních a bezpečnostních rizik zaměstnance (BOZP.cz, 2021).

Zkratka BOZ označuje bezpečnost a ochranu zdraví. Používá se zejména ve školství, jako náhrada zkratky BOZP. Vztahuje se k bezpečnosti a ochraně zdraví žáků a studentů (BOZP.cz, 2021).

PO je zkratka pro požární ochrany, jako prevence požárů (BOZP.cz, 2021).

Hygiena je nauka o vlivu životního a pracovního prostředí a její dopad na zdraví člověka (Polívka et. al 2010, s. 23). Janda a Valta (2004, s. 26) se soustředí na hygienu a pořádek na provozovně. Zaměřují se na obecné zásady, pořádek v kadeřnickém oddělení, fyzikální a chemické dezinfekce.

2.1 BOZP

Bezpečnosti práce v oboru kadeřník se věnuje Janda a Valta (2004, s. 36), popisují bezpečnost práce jako nezávadnost pracovních podmínek a souhrn všech opatření, zaručujících bezpečnost pracovníka i zákazníka. Kladou důraz na prevenci předcházení pracovních úrazů a nebezpečí, kterým se lze vyhnout a zabránit.

V porovnání specialista bezpečnosti práce a požární ochrany Neugebauer (2022, bozppo-neu.cz) zdůrazňuje, že: *„BOZP nelze chápat jen jako prostředek ochrany zdraví při výkonu práce, ale jako systém chránící před negativními důsledky života v pracovním procesu.“*

2.1.1 Úrazová zábrana a pracovní úraz

Úrazová zábrana

Janda a Valta (2004, s. 36) ve své aktualizované publikaci zdravotní věda pro obor kadeřník uvádí, že úrazovou zábranou se rozumí zajištění takových pracovních podmínek, aby byli pracovníci před úrazem chráněni. Úrazová zábrana vychází především ze studia nejčastějších pracovních úrazů a předcházení úrazů. S ohledem na jejich charakter vznikají opatření, která brání vzniku těchto úrazů. Mezi nejčastější opatření patří výchova k bezpečné práci. Kontrolním orgánem jsou inspektoráty bezpečnosti práce, které dohlíží na pracovní podmínky a kontrolují jednotlivá pracoviště.

Pracovní úraz

Pracovním úrazem se rozumí úraz vzniklý v zaměstnání, nebo v souvislosti s výkonem práce. (Janda a Valta 2004, s. 36)

Z. Šenk (Šenk 2013, s. 17) ve své publikaci „Pracovní úrazy v judikatuře“ zmiňuje 128 judikátů o pracovních úrazech zaměstnanců. Z. Šenk hodnotí význam publikace jako přínos v zaměření se na prevenci proti vzniku pracovních úrazů.

Dle § 271k zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce: Pracovním úrazem pro účely tohoto zákona je poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním (§ 273 a 274). Jako pracovní úraz se posuzuje též úraz, který zaměstnanec utrpěl pro plnění pracovních úkolů. (Zákona č. 262/2006 Sb.,)

2.1.2 Vznik úrazů

Mezi nejčastější vznik úrazů patří podle Jandy a Valty (2004, s. 37) nedostatečná pozornost na pracovišti, pracovní nástroje a přístroje, nedostatečným ochranným zařízením, vlivem nekvalifikovaného pracovníka, nedostačující bezpečnostně-technické vybavení, vyčerpanosti pracovníků při prodlužování pracovní doby. Z hlediska pracovníků vznikají úrazy při neplnění pracovních povinností, nepozornosti, lhostejnosti, nepoužívání ochranných zařízení a užívání omamných látek.

2.1.3 Odpovědnost za bezpečnost při práci

Odpovědnost za bezpečnost při práci je dána zákonem, v zákoníku práce č. 65/1965 Sb., novelizovaný v roce 2006. Novelizace § 101 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb. zákoník práce. Zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví při práci, s ohledem na možná rizika ohrožení na zdraví a životě zaměstnavatele při výkonu práce. Dále je zaměstnavatel povinen vytvářet pracovní podmínky, které zajistí ochranu a bezpečnost zdraví při práci (Neugebauer 2017).

Kadeřnickou činnost vykonávají kvalifikovaní kadeřníci převážně na základě vydání živnostenského listu příslušným orgánem, který posuzuje profesní kvalifikaci. Kadeřníci se stávají osobami samostatně výdělečně činnými (dále OSVČ), zároveň odpovídají za zajištění ochrany a bezpečnosti práce, pracovníka, klienta i provozovny.

2.1.4 Bezpečnost elektrického zařízení

Kadeřnická činnost vyžaduje při práci používání elektrických zařízení, která musí procházet bezpečnostními revizemi. Při jejich používání se pracovník musí řídit platnými bezpečnostními předpisy a pravidly, musí se seznámit s návody k obsluze a používat je výhradně za účelem jejich použití. Jen při správném užívání se zachová dlouhá životnost a účinnost těchto přístrojů (Polívka et. al 2010, s. 24).

2.1.5 Protipožární ochrana

Protipožární ochranou v provozovně se rozumí prevence před vznikem požárů, vzniklých na pracovištích. V kadeřnickém provozu nejčasněji dochází k požárům vzniklým nevhodným zacházením s elektrickými přístroji, nevhodně uloženými hořlavými látkami a instalací elektrického zařízení. Každá provozovna musí být vybavena hasícím přístrojem umístěným na dostupném místě a označen příslušným piktogramem, v dostatečné vzdálenosti od tepelných zdrojů. Hasící přístroj vyžaduje pravidelnou revizi a údržbu. Pracovníci provozu by se měli vždy seznámit se zacházením a obsluhou přístroje (Janda a Valta 2004, s. 38).

Obrázek č.1 zobrazuje piktogram, kterým je označeno místo uložení hasícího přístroje, nálepka s piktogramem musí být viditelná, tak aby byl hasící přístroj snadno dostupný. Správné použití hasícího přístroje znázorňuje obrázek č.2,

který pomocí jednoduchých piktogramů vysvětluje správnou obsluhu a zároveň znázorňuje nevhodné použití, které může vést k dalším nežádoucím jevům.

Obrázek 1: Označení místa uložení hasičkého přístroje pomocí piktogramu, zdroj: Pozarni-sluzby.cz

	správně	špatně
Požár hasit po směru větru.		
Hořící plochu hasit od kraje.		
Odkapávající a stékající látky hasit od shora dolů.		
Hořící stěny hasit zdola nahoru.		
Při použití více přístrojů tyto nasadit najednou, ne postupně.		
Dát pozor na opětovný vznik požáru.		
Po každém použití hasičského přístroje zajistit opětovné naplnění, nevracet zpět na věšák.		

Obrázek 2: Zacházení s hasičským přístrojem, zdroj: Pozarni-sluzby.cz

2.1.6 První pomoc

Kelnerová a kolektiv (2012, s. 10) vymezují pojem první pomoc. „*První pomoc je definována jako soubor jednoduchých a účelných opatření, která při náhlém ohrožení nebo poškození zdraví či života cílevědomě a účinně omezují rozsah a důsledky poškození. První pomoci je péče nebo pomoc poskytnutá postiženému před příjezdem zdravotnické záchranné služby nebo jiného kvalifikovaného odborníka.*“. Povinnost poskytnutí první pomoci je daná zákonem, neposkytnutí první pomoci je posuzováno jako trestný čin, podle zákona č.40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů v § 150 a § 151 stanovuje sankce za neposkytnutí první pomoci.

Janda a Valta (2010, s. 86) již člení první pomoc na pracovišti. Zabývají se zásadami první pomoci, které rozlišují na technickou a zdravotní první pomoc, popisují stavy ohrožující život, rány a poranění, náhlé změny zdravotního stavu a zaměřují se na vybavení lékárničky první pomoci, vždy k přihlídnutí ke kadeřnickému oboru. Kadeřnická provozovna musí být vybavena lékárničkou první pomoci. Obsah lékárničky je vybaven obvazovým materiálem, léčivými pomůckami a nástroji. Umístění lékárničky musí být označeno štítkem a snadno přístupné. Obrázek č.3 znázorňuje označení místa uložení lékárničky.

Kadeřnická práce vyžaduje práci s přímým klientem, při práci se používají chemické a fyzikální látky, pracuje se s nebezpečnými nástroji a pomůckami. Považuje se za velice nezbytné, aby kadeřník ovládal a znal zásady první pomoci. V příloze č.1 a č.2 přikládám autorské pracovní listy pro žáky oboru kadeřník s popisem demonstračních obrázků první pomoci.

*Obrázek 3: Označení místa uložení lékárničky pomocí piktogramu,
zdroj: Moje-lekarnicka.cz*

2.2 Hygiena kadeřnické provozovny

Kadeřnická činnost spadá do služeb péče o tělo, dle zákona č. 258/2000 Sb., jde o činnost epidemiologicky závažnou. Správním úřadem je KHS. (KHS, 2022)

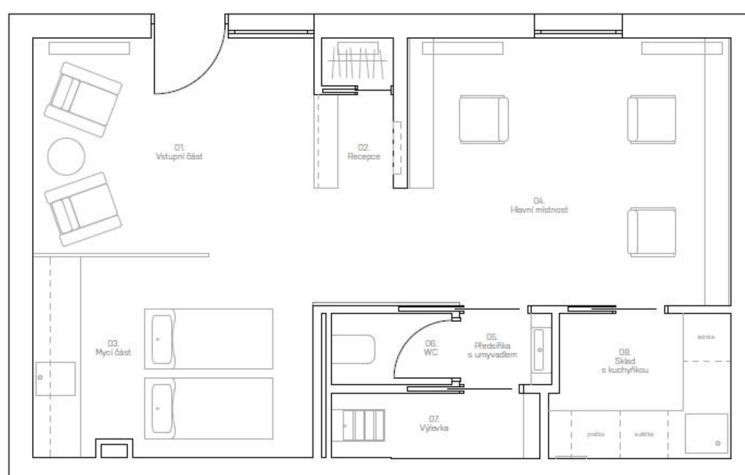
Všeobecně hygiena práce je obor zabývající se vlivem pracovního prostředí na zdraví člověka. Narušení zdravého pracovního prostředí může způsobit fyzické, chemické a biologické škodliviny. Mezi fyzické škodliviny patří teplota, vlhkost, proudění vzduchu, ale i záření, hluk a tlak. Mezi chemické škodliviny, které jsou obzvlášť nebezpečné řadíme prach a chemické látky. Biologické škodliviny, které jsou schopné vyvolat infekční onemocnění člověka (Drnková 2019, s. 115). V kadeřnickém provozu vlivem používání chemických i fyzikálních látek a prací s biologickým materiálem je z pohledu hygieny práce kladen vysoký důraz na dodržování všech hygienických pravidel.

2.2.1 Provozování činnosti

Kadeřnická provozovna je nebytový prostor, který musí být před vybudováním schválen stavebním úřadem, za účelem užívání prostor pro služby péče o tělo. Stavební úřad na základě stanoviska KHS vydá kolaudační souhlas nebo změnu účelu užívání, po předložení potřebných dokumentů KHS. Jde o žádost vydání stanoviska, projektovou dokumentaci, včetně zakreslení hygienického

zázemí, textový dokument s charakterizací provozovny, vybavení a uspořádání provozovny, včetně větrání, vybavení a osvětlení (KHS, 2021). Nákres kadeřnické provozovny zobrazuje obrázek č. 4.

Před zahájení provozní činnosti dle legislativy § 82 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 82 odst. 2 písm. a) téhož zákona. § 21 odst. 3 a 4 a § 100 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů“, je nutné vypracovat provozní řád a předložit žádost o schválení provozního řádu (Zákon 258/2000 Sb.,).

Obrázek 4: Nákres kadeřnictví, zdroj: Interierroku.cz

2.2.2 Provozní řád

Provozní řád je souhrn činností a pravidel, které jsou pro provozování činnosti nezbytné. „Obsahující následující informace: základní údaje o provozovně, údaje o osobě vykonávající službu péče o tělo, popis činnosti, použití strojů, přístrojů a dalších zařízení, zásady prevence vzniku infekčních a jiných onemocnění, ke kterým by mohlo dojít nesprávně poskytnutou službou, podmínky dezinfekce a sterilizace, zásady osobní hygieny pracovníků a ochrany zdraví spotřebitele, způsob zacházení s prádlem a očisty prostředí provozovny, zabezpečení vybavené lékárničky první pomoci dle poskytované služby, aj. Nutno

žádat vždy, při změně adresy provozovny anebo změně v údajích týkajících se osoby vykonávající služby péče o tělo (např. zněna příjmení po sňatku).“ (KHS, 2021).

V příloze č. 3 přikládám vzor provozního řádu kadeřnické provozovny, se všemi potřebnými náležitostmi. Náležitosti provozního řádu jsou identifikační údaje a podmínky činnosti, použití přístrojů a dalších zařízení, zásady prevence vzniku infekční a jiných onemocnění, zásady osobní hygieny zaměstnanců a ochrany zdraví spotřebitele, způsob zacházení s prádlem a očištění pracovní provozovny.

2.2.3 Kadeřnická provozovna

Kadeřnické provozovny dělíme na specializované a kombinované, podle jejich činnosti. Specializované se věnují výhradně jednomu druhu činnosti, pánské holičství, dnes barber shop a dámské kadeřnictví. Kombinované salony nabízející dvě a více činností, většinou poskytují kosmetické a kosmetické služby, manikúru, pedikúru, ale i prodej vlasové a pleťové kosmetiky (Polívka et. al 2010, s. 16).

Z hlediska velikosti rozděluje Polívka a kolektiv (2010, s. 16) salony na malý typ, střední typ a velký typ. Uvádí, že velikost salonů ovlivňují především faktory spádové oblasti, docházkové vzdálenosti a poptávky. Mezi hlavní kritéria vyzdvihuje umístění provozovny podle přístupnosti v bytovém domě tak, aby byla provozovna přístupná pro zákazníky.

V porovnání s předpisy KHS nerozděluje provozovny dle velikosti, ale uvádí provozní požadavky nutné k provozu, stanoví minimální velikost a výšku objektu s přihlédnutím na další skutečnosti, jako je větrání, osvětlení, vytápění a vnitřní vybavení. V mimořádném opatření ze dne 7. června 2021, ministerstvo zdravotnictví nařizuje nové podmínky pro kadeřnický provoz, kdy dochází ke snížení počtu klientů na m² provozní plochy, z důvodů zamezení přenosu viru COVID-19 (Zákon č. 258/2000 Sb.), ovšem protiepidemické opatření bylo z nařízení vlády ode dne 10. 2. 2022 zrušeno. (Covid portál, 2022). Podmínky pro provoz kadeřnického salonu je vlivem pandemie stále proměnná. Pracovníci provozu musí stále sledovat podmínky pro provoz kadeřnického salonu.

Osvětlení a větrání

Ideální osvětlení v kadeřnickém salonu je přirozené světlo, které závisí na ploše oken, které musí být v poměru 1:8 k ploše podlahy, zároveň doplněno o osvětlení umělé. Světlo je pohlcováno nebo odraženo též barevností a povrchu ploch. Bílá stěna odrazí až 80 % světelných paprsků, naopak modrá stěna odrazí jen 5 % paprsků. V kadeřnickém salonu je svítivost světla důležitá nejen ke zdraví pracovníka, ale i k dobře odvedené práci. Při budování kadeřnické provozovny je nutné dodržovat platné hygienické předpisy a normy (Polívka et. al 2010, s. 17-18).

Vzhledem ke skutečnosti, že se v kadeřnickém provozu používají chemické a fyzikální látky, KHS předepisuje normy o zajištění přímého přirozeného větrání, popřípadě umělého větrání a odsávacího zařízení. Teplota ve všech pracovních prostorách se mu pohybovat od 20 do 22 °C (KHS předpisy a normy, 2022).

Vnitřní vybavení

Polívka a kolektiv (2010, s. 18) rozděluje kadeřnickou provozovnu na jednotlivé úseky. Podle činnosti práce na úsek mytí, barvení, úprava vlasů, sušení a působení chemických přípravků. Prostor pro mytí vlasů neboli pracoviště mokrého procesu je vybaven mycím pultem, včetně křesel pro zákazníka. Česání a konečná úprava vlasů neboli suché pracoviště je vybaveno pracovním stolkem, křeslem, obslužným vozíkem a zrcadlem. Zmiňuje se i o alternativním přizpůsobení provozní plochy k pohodlí zákazníka. Avšak KHS je v normách a ustanovení povolující uzpůsobení kadeřnické plochy vyhraněna platnými normami a předpisy o provozu (KHS předpisy a normy, 2022).

Polívka a kolektiv (2010, s. 21) vyjmenovává i ostatní prostory pro kadeřnický provoz. Jde o prostory k přípravě a míchání barvicích a jiných směsí, jako součást mokrého pracoviště, dále čekárnu, sklad čistého a špinavého prádla, kancelář, úklidová komora, popřípadě kuchyňka a WC.

Likvidace odpadu

Vyprodukovaný odpad z kadeřnických provozoven musí být dle zákona o odpadech č. 541/2020 Sb., vždy zlikvidován v souladu se zákonem (Zákon o odpadech č. 541/2020 Sb., 2020).

2.2.4 Prevence vzniku nemocí z povolání

Mezi základní hygienicko-zdravotní opatření proti vzniku nemocí z povolání patří prevence přímého postoje při práci, ochranný oděv pro zákazníka i pracovníka, ošetření rukou a organizace práce.

Povolání kadeřníka je práce vykonávaná převážně ve stoje, kdy zátěž dolních končetin je nezvykle vysoká, k předcházení deformace nohou slouží zdravotní obuv. Pracovník používá při práci ochranný oděv, který ho chrání před potřísněním a zároveň dbá na osobní hygienu. Pokožka rukou pracovníka je denně vystavována působením šampónů, fyzikálních prostředků a působení tepla z elektrických přístrojů. Dochází k poškození ochranného filmu, vyschnutí pokožky, lomivosti nehtů a popraskání pokožky. Předcházení těchto vlivů zabrání důkladné oplachování rukou, používání ochranných prostředků a speciálních ochranných krémů.

Péče o oděv zákazníka je nezbytně nutná, ochranným prádlem zamezíme potřísnění oděvu, popřípadě kůže zákazníka. Ochranný oděv je třeba měnit na jednotlivé úkony. Musí být jednorázové, nebo z materiálu, který lze vyvářet a žehlit.

Polívka a kolektiv (2010, s. 27) se zmiňuje o organizace práce, kterou lze vnímat jako prevenci vzniku nemoci z povolání. Nemoc z povolání může být způsobena nedodržením zásad organizace práce, mezi které patří plynulá a promyšlená pracovní doba, zavedení objednávkového systému, využití a rozložení času, maximální soustředění na práci se zákazníkem a péči o něj.

Ačkoliv nelze jednoznačně označit, že organizace práce může být příčinou nemoci z povolání, nelze tuto skutečnost ani vyloučit.

2.2.5 Dezinfekce

Janda a Valta (2010, s. 31-33) se soustředí na dezinfekci specifikované v kadeřnickém provozu. Uvádí příklady použití dezinfekčních prostředků a jejich použití. Uvádí, že dezinfekce je nedílnou součástí kadeřnického provozu, jde o souhrn všech opatření, která zbavují plochy, pomůcky, nástroje a ruce choroboplodných zárodků, tak aby nedocházelo k jejich šíření. Sterilizace ničí všechny zárodky bez ohledu na to, jestli jsou choroboplodné. Sterilizace

v kadeřnickém provozu je nutná k čištění a sterilizaci nástrojů a pomůcek. Dezinfekce se dělí na fyzikální a chemickou. Mezi fyzikální patří mytí a čištění, větrání, přímé nerozptýlené sluneční záření a působení vysoké teploty. Prostředky chemické dezinfekce jsou antiseptika, jde o látku zneškodňující patogenní mikroorganismy a dezinfekční prostředky, který ničí neživé mikroby. Typy jednotlivých dezinfekčních prostředků jsou oxidační látky, prostředky obsahující jód, fenoly, organická barviva, kvarterní amoniové soli, chlorhexidin, alkoholy a aldehydy.

Příklady použití dezinfekčních přípravků, je obrazově demonstrováno v příloze č.4.

Údržba nástrojů a pomůcek

Při čištění nástrojů a pomůcek je nutno dbát předpisů ministerstva zdravotnictví. Nástroje a pomůcky v kadeřnické praxi musí být vždy před každým použitím vyčištěny. Rozlišujeme čištění štětců, celokovových nástrojů, pomůcek z plastu a kombinovaných pomůcek. Štětce a celokovové nástroje se omývají horkou vodou, vkládají do dezinfekčního roztoku, vyvaňují se a sterilizují. Naopak plastové a kombinované pomůcky se omývají a vkládají do dezinfekčního roztoku (Janda a Valta 2010, s. 34).

3 RVP obor kadeřník

Rámcový vzdělávací program (dále RVP) je obecně závazný rámec pro tvorbu školního vzdělávacího programu (dále ŠVP). RVP najdeme v zákonu č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. RVP zahrnuje charakteristiku vzdělávacích programů, cíle vzdělávání, kompetence a uplatnění absolventa, organizace vzdělávání, kurikulární rámce pro jednotlivé oblasti vzdělávání, rámcové rozvržení obsahu vzdělávání, průřezová témata, zásady tvorby ŠVP, základní podmínky pro uskutečňování vzdělávacího programu, vzdělání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a využití rámcových vzdělávacích programů ve vzdělání dospělých (Rámcový vzdělávací program pro obor kadeřník 69-51-H/01 Kadeřník, 2020, s. 2).

3.1 BOZP V RVP

Vymezení pojmů je v RVP obsaženo prostřednictvím vzdělávacích cílů, kompetencí, výsledků vzdělávání a obsahu vzdělávání. BOZP je jednou z odborných kompetencí absolventů oboru kadeřník, aby absolventi chápali bezpečnost práce jako součást své práce a dbali o zdraví své i ostatních, dodržovali a znali předpisy a normy týkající se bezpečnosti práce, osvojili si zásady a návyky BOZP, bezpečně zacházeli s přípravky, dle předpisů a norem likvidovali odpad, dostatečně znali a ovládali první pomoc a znali systém práce o zdraví pracujících. Dále se v RVP vymezuje uplatnění absolventa. Absolvent oboru bude vykonávat veškeré kadeřnické služby v souladu s bezpečnostními a hygienickými předpisy (Rámcový vzdělávací program pro obor kadeřník 69-51-H/01 Kadeřník, 2020, s. 11, 14, 37).

3.2 Hygiena v RVP

V odborném vzdělávání oboru kadeřník se nejčastěji setkáváme s pojmem hygiena. Odborné vzdělávání je okruh, který poskytuje žákům dostatečné znalosti a dovednosti v kadeřnickém oboru. Žáci se učí teoretické i praktické předměty, kdy

poznávají, jak dodržovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zdravotně-hygienické předpisy. Jedním z předmětů, kde se žáci učí hygienické normy a předpisy je zdravotní věda (Rámcový vzdělávací program pro obor kadeřník 69-51-H/01 Kadeřník, 2020, s. 45-46). Tabulka č. 1 znázorňuje část RVP oboru kadeřník, o bezpečnosti práce o ochrany zdraví při práci, hygienu práce a požární prevenci.

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodržuje ustanovení týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence; - při obsluze, běžné údržbě a čištění přístrojového a technického vybavení kadeřnické provozovny postupuje v souladu s předpisy a pracovními postupy; - uvede příklady bezpečnostních rizik, event. nejčastější příčiny úrazů a jejich prevenci; - poskytne první pomoc při úrazu na pracovišti; - uvede povinnosti pracovníka i zaměstnavatele v případě pracovního úrazu; - dodržuje bezpečnostní předpisy a ochranná opatření při práci s přípravky a při jejich uskladnění; - dbá na hospodárné a ekologické využívání přípravků a jejich bezpečnou likvidaci po skončení jejich životnosti; 	<p>1 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, hygiena práce, požární prevence</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracovněprávní problematika BOZP - bezpečnost technických zařízení

Tabulka 1: RVP kadeřník, odborné vzdělávání (Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 69–51–H/01 Kadeřník, 2020, s. 45)

3.3 BOZP ve školství

BOZP ve školství se týká především pedagogických i nepedagogických pracovníků a dalších zaměstnanců školy. Odpovědný za dodržování BOZP je ředitel školy, zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví při práci zaměstnanců a bezpečnost a ochranu zdraví žáků. Podle zákona vykonávající dozor nad BOZP je zřizovatel

a státní odborný dozor pod orgánem Českého úřadu bezpečnosti práce (Euro institut, 2018).

Odpovědnost školy za žáka je daná dle § 29 zákona č.561/2004 Sb., Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon). Zákon stanovuje, že škola je za žáka či dítě zodpovědná tam, kde dochází k výchově a vzdělávání, které škola organizuje (BOZP.cz, 2015)

Při provozu a činnosti práce odborného a praktického vyučování je při výuce odborných předmětů taktéž zodpovědná škola, aneb dochází k přímé výchovně-vzdělávací aktivitě, kdy se žák soustavně připravuje pro výkon svého budoucího povolání. Podmínky bezpečnosti práce ochrany zdraví při vzdělávacích činnostech z RVP oboru kadeřník, uvedeno v tabulce č. 2.

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví při vzdělávacích činnostech
--

– bezpečnost a ochrana zdraví osob při vzdělávání a při činnostech, které přímo souvisejí se vzděláváním, popřípadě při jiných činnostech, podle platných právních předpisů; zabezpečení odborného dohledu nebo přímého dozoru při praktickém vyučování;– nezávadný stav objektů, technických a ochranných zařízení a jejich údržba, pravidelná technická kontrola a revize;– zlepšování pracovního prostředí podle požadavků hygienických předpisů a označení nebezpečných předmětů a částí využívaných prostor v souladu s příslušnými normami;– vytváření a dodržování zvláštních pracovních podmínek mladistvých, které stanovují právní předpisy ke zvýšení ochrany jejich zdraví;– prokazatelné upozorňování nebo podrobné instruování žáků o možném ohrožení zdraví a bezpečnosti při všech činnostech, jichž se účastní při vyučování nebo v přímé souvislosti s ním (zejména při praktické výuce a odborné praxi), seznámení se školním řádem, zásadami bezpečného chování, případně s ustanoveními konkrétních právních norem k zajištění BOZP a požární ochrany souvisejících s činností vykonávanou žáky;– soulad časové náročnosti vzdělávání podle ŠVP s počtem povinných vyučovacích hodin stanovených v rámcovém vzdělávacím programu, který respektuje fyziologické a psychické potřeby žáků, podmínky a obsah vzdělávání;– ochrana žáků před násilím, šikanou a jinými společensky negativními jevy;– vytváření prostředí a podmínek podporujících zdraví ve smyslu národního programu Zdraví pro 21. století.

Tabulka 2: RVP: Základní podmínky pro uskutečňování vzdělávacího programu (Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 69-51-H/01 Kadeřník, 2020, s. 66)

II. EMPIRICKÁ ČÁST

Empirická neboli praktická část obsahuje tři hlavní kapitoly. První kapitola se zaměřuje na zhodnocení stavu řešené problematiky, především z kvalifikačních prací vysokoškolských studentů. Druhou navazující kapitolou je výzkumné šetření. Práce se nejprve zabývá kvantitativně orientovaným výzkumem. Pomocí dotazníkového šetření ke zkoumané problematice hygiena a BOZP kadeřnické provozovny s žáky oboru kadeřník v Olomouckém kraji v roce 2022. Pomocí dotazníkového šetření zkoumá úroveň vzdělání na středních odborných školách, obor kadeřník v Olomouckém kraji. Pro porovnání kvantitativního výzkumu se další část empirické části zaměřuje na kvalitativní výzkum. Obsahem práce je kvalitativně orientovaný výzkum, který je realizován s žáky oboru kadeřník SOU a OU Štursova v Olomouci, pomocí rozhovorů, zúčastněného sledování a absolvování souvislé pedagogické praxe v období od roku 2021 do roku 2022. Celá empirická část navazuje na část teoretickou, kdy pomocí kvantitativního a kvalitativního šetření zhodnocuje hygienu kadeřnické provozovny při praktickém vyučování a odborném výcviku při sledování žáků v souvislé pedagogické praxi a dotazníkovém šetření. V závěru empirického celku je vyhodnocena analýza celého šetření. Pomocí kvantitativně a kvalitativně orientovaného výzkumu se naplňuje hlavní cíl bakalářské práce.

4 Zhodnocení aktuálního stavu řešené problematiky

Před samotnou empirickou částí, se zaměřím na vlastní výzkumné šetření. Výzkum šetření u publikací kvalifikačních prací na téma BOZP, hygiena kadeřnické provozovny a dodržování hygienických pravidel i v době spojené s COVID-19.

V současné době nás stále zužuje pandemická situace. Stále jsou proměnné hygienické podmínky i pro provoz kadeřnických provozoven. Pro chod provozovny musejí zřizovatelé a pracovníci dodržovat a stále sledovat přísná protiepidemická pravidla.

Na podobnou problematiku výzkumu se soustředí mnohé kvalifikační práce vysokoškolských studentů. Na webu „*Theses.cz*“, se v kvalifikačních pracích všeobecně o tématu BOZP zmiňuje 752 prací. O hygieně kadeřnické provozovny se uvádí 277 kvalifikačních prací. Problematikou dodržování hygienických pravidel v kadeřnické provozovně v době pandemické situaci se zaměřuje ve 23 kvalifikačních prací. Práce jsou všeobecně zaměřeny na dodržování BOZP v daném oboru, či činnosti popisují náležitosti zákona č. 262/2006 Sb., o zákoníku práce a jeho další předpisy a nařízení. Kvalifikační práce se dále zabývají metodami učení, návrhů provozoven a projekty kadeřnických studií. (Vysokoškolské kvalifikační práce, 2022).

Kontroverznímu tématu se věnuje v roce 2021 ve své bakalářské práci Kristýna Zástavová (Zástavová, 2021) na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Zabývá se syndromem vyhoření v oboru kadeřník a jimi podobných oborů. Ve své práci se domnívá, že vyhoření v oboru je způsobeno i vlivem pandemické situaci COVID-19, i díky zvýšeným nárokům na dodržování hygienických pravidel pro provozování výkonu kadeřnické práce. Zákazníci vyžadují služby, které nemohou kadeřnice poskytnout. Může nastat vnitřní konflikt u provozovatelů kadeřnických provozoven, kteří nechtějí porušovat hygienická a vládní nařízení, ale chtějí by činnost vykonávat a vyhovět svým klientům.

Výukou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se ve své diplomové práci v roce 2016 zabývá i Jitka Floriánová (Floriánová, 2016), na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Ve své práci shromažďuje výčet zákonů

o BOZP. Věnuje se i analýze dat ve vyhodnocení diplomové práce. Pomocí didaktických testů shromažďuje získaná data ve znalostech BOZP u studentů v oboru kadeřník na SOŠ Bruntál v roce 2016 a hodnotí je za průměrné až podprůměrné.

Výzkumnému šetření se ve své bakalářské práci věnuje v roce 2012 Michaela Kolářová (Kolářová, 2012) na Pedagogické fakultě Masarykově Univerzity v Brně na téma: „*Výukový materiál pro praktické vyučování oboru Kadeřník*“. Ve svém výzkumném šetření se zabývá, zda studenti pracují s vhodnými výukovými materiály. Z výzkumného šetření vyplývá, že 80 % studentů uvádí, že mají málo učebních materiálů při praktickém vyučování. Až 90 % studentů si myslí, že by se jejich studijní výsledky zlepšily, za předpokladu, že by měli k dispozici kvalitněji zpracované učební materiály. S instruktážní metodou a výkladem svého učitele je spokojeno 75 % studentů. Instruktážní metoda a výklad u učitele na praxi by měl vždy začínat BOZP. Výsledek šetření Kolářová hodnotí jako nedostačující. Používané materiály při praktickém vyučování by se měly zlepšit, stejně jako vztahy učitelů k jednotlivým žákům.

5 Výzkumné šetření

K vlastnímu výzkumnému šetření využiji dvou metod kvantitativní a kvalitativní. Šetření je sledováno v období od roku 2021 do roku 2022.

Kvalitativní šetření je z hlediska času dlouhodobější zkoumanou metodou, kterou jsem aplikovala již při souvislé pedagogické praxi na SOU a OU Štursova Olomouc ve školním roce 2020/2021. Sbírala jsem data z rozhovorů, konzultací, zpětné vazby od žáků a vyplňování pracovních listů. Pozorovala jsem práci žáků při studiu v teoretické výuce a odborném výcviku. Zjišťovala jsem aktuální stav znalostí a dovedností žáků k tématu zkoumané problematiky při praktickém vyučování a odborném výcviku.

Výhodou kvalitativního výzkumu je sběr většího a rozmanitějšího množství dat, které mohou být použity při jiném výzkumu (Švaříček a Šed'ová, 2007)

Kvantitativní metoda je zaměřena na žáky oboru kadeřník v Olomouckém kraji, pomocí dotazníkového šetření zkoumané problematiky. Kvantitativně orientovaný výzkum je získán z vyššího počtu respondentů dotazníkového šetření. Sběr dat kvantitativního výzkumu může být u některých konkrétních případů příliš abstraktní, proto jsem zvolila i metodu kvalitativního výzkumu pro srovnání, hodnocení a porovnání zkoumané problematiky.

Chrásková (2016, s. 29) zastává názor, že kvalitativně a kvantitativně orientovaný pedagogický výzkum má své přednosti i nedostatky. Uvádí, že je nejen možné, ale i výhodné oba v konkrétních výzkumech kombinovat.

5.1 Stanovení cílů šetření

Cílem bakalářské práce v empirické části je zjištění aktuálního stavu znalostí a dovedností v oblasti výuky odborných předmětů na středních odborných školách v Olomouckém kraji, v oblasti hygiena a BOZP kadeřnické provozovny, oboru kadeřník. Pomocí výzkumného šetření se naplní dílčí cíle, které vedou k hlavnímu cíli zkoumané problematiky.

Dílčí cíl je zhodnotit aktuální stav dosavadních znalostí a dovedností při sledování a vedení výuky při souvislé praxi s žáky SOU a OU Štursova v Olomouc,

obor kadeřník. K dosažení přesnějších výsledků, specifikace úrovně vědomostí ve zkoumané problematice a naplnění dalšímu dílčímu cíli je využita konzultace s žáky a jejich učiteli při souvislé praxi. K dalšímu naplnění dílčího cíle je vedení skupinových rozhovorů s žáky SOU a OU Štursova v Olomouci, pro zjištění rozdílů dosažených vědomostí mezi žáky 1. a 2. ročníku, analyzovat rozdíl vědomostí ve zkoumané problematice mezi dotazníkovým šetřením, rozhovory a porovnávání dat ze souvislé praxe v době vedení distanční výuky vlivem pandemie Covid-19 a vedení prezenční výuky. Hlavní cíl je postupně naplňován pomocí dílčích cílů teoretické a empirické části.

5.2 Kvantitativní šetření

Metodu sběru dat v kvantitativně orientovaných výzkumech využijí velmi frekventovanou metodou získávání dat v pedagogickém výzkumu dotazníkové šetření. Dotazníkové metodě bývá často vyčítáno, že nezjišťuje skutečnost, ale pouze názor respondentů, jak vidí sami sebe, nebo chtějí být viděni (Chrásková 2016, s. 158). Pro zjištění přesnějších výsledků využijí i kvalitativně orientovaný výzkum k porovnání získaných dat.

Dotazníkového šetření se zúčastnily školy oboru kadeřník v Olomouckém kraji v období roku 2022: Střední odborná škola a Střední odborné učiliště služeb Velký Újezd, s.r.o., Střední odborná škola obchodu a služeb Štursova Olomouc, Střední škola gastronomie a služeb Přerov, Střední škola řemesel Šumperk a Střední škola automobilní Prostějov.

5.2.1 Použité metody

Ke sběru dat dotazníkového šetření je využit anonymní dotazník k získání pravdivějších údajů a zároveň pro ochranu respondentů, aby získané údaje nemohly být použity proti nim.

U žáků byla šetřena úroveň dosažených znalostí v různých ročnících z proběhlé výuky teorie a odborného výcviku. Dotazníkového šetření se zúčastnili žáci všech třech ročníků oboru kadeřník. Ve školním roce 2021/2022 žáci 1.ročníku oboru kadeřník studují v prezenční formě, žáci 2. a 3. ročníku vlivem pandemie oboru v nižších ročnících studovali převážně v distanční formě.

Anonymní dotazník je vytvořen pomocí Google formuláře, angl. Google Forms, je software pro správu průzkumů. Dotazník obsahuje 23 otázek, z toho 19 otázek uzavřeného typu s jednou možnou odpovědí a 4 otevřené otázky, jako prostor pro vlastní neomezený text a upřesnění.

V dotazníkovém šetření využívám jednotlivé položky vyjadřující různé znaky zkoumaných respondentů. Znakem je údaj o navštěvujícím ročníku, údaj o postojích respondenta ke zkoumané problematice a vlastní postoj k situaci vzniklé pandemií Covid-19 (Chráska 2016, s. 170).

Pro zpracování dat byla využita metoda deskriptivní statistiky (Pavlík et al., 2010). Získaná data byla vyhodnocena graficky a tabulkami, obsahující vyjádření v absolutní a relativní četnosti a doplněna slovní analýzou.

5.2.2 Analýza dat a výsledek šetření

Analýza dat jednotlivých odpovědí dotazníkového šetření, která obsahovala otevřené i uzavřené otázky ke zkoumané problematice z oblasti BOZP a hygiena kadeřnické provozovny, byla realizována žáky 1., 2. a 3. ročníku obor kadeřník na středních odborných školách v Olomouckém kraji. Analýza dat je zpracovaná do grafické podoby pomocí sloupcových grafů a tabulek. Hlavní skupinu výzkumného sběru tvořilo celkem 301 respondentů vybraných škol.

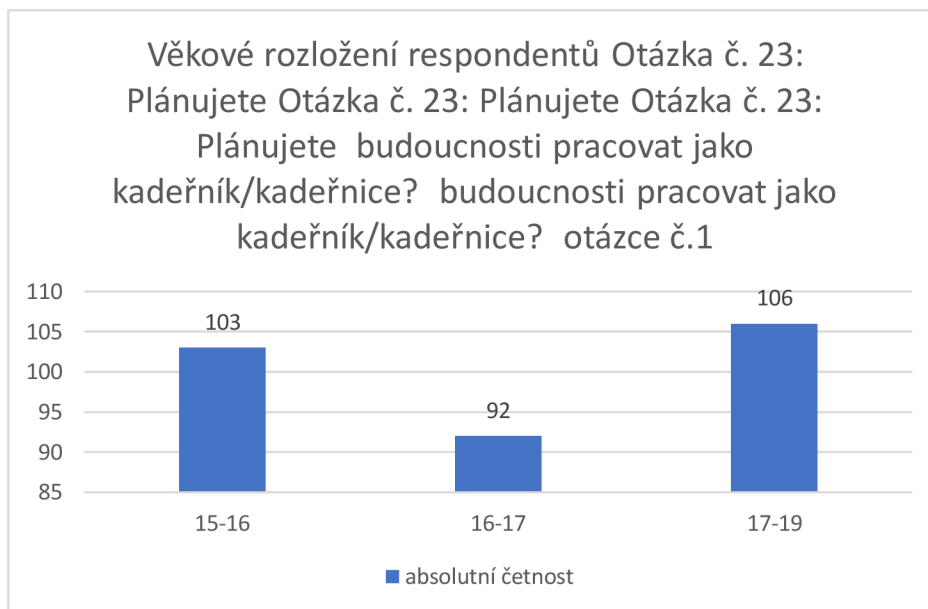
Otázka č. 1

Pomocí první otázky zjišťuji ročník, který žák navštěvuje. „*Který ročník oboru kadeřník v současné době navštěvujete?*“. Na otázku odpovědělo 301 respondentů. Vyobrazení v tabulce č. 3.

ročník	absolutní četnost	relativní četnost (%)
1.ročník	103	34,2
2.ročník	92	30,6
3.ročník	106	35,2
celkem	301	100

Tabulka 3: Základní charakteristika respondentů podle ročníku, zdroj: vlastní tvorba

Dotazníky byly prostřednictvím učitelů distribuovány žákům 1., 2. a 3. ročníků a středních odborných školách, obor kadeřník, v on-line podobě. Věk skupiny respondentů se pohybuje v rozmezí od 15 do 19 let. Nejvíce 106 respondentů (35,2 %) této skupiny bylo ve věku 17 let a 19 let, znázorňuje sloupcový graf č. 1.

Graf 1: Věkové rozložení respondentů, zdroj: vlastní tvorba

Otázka č. 2

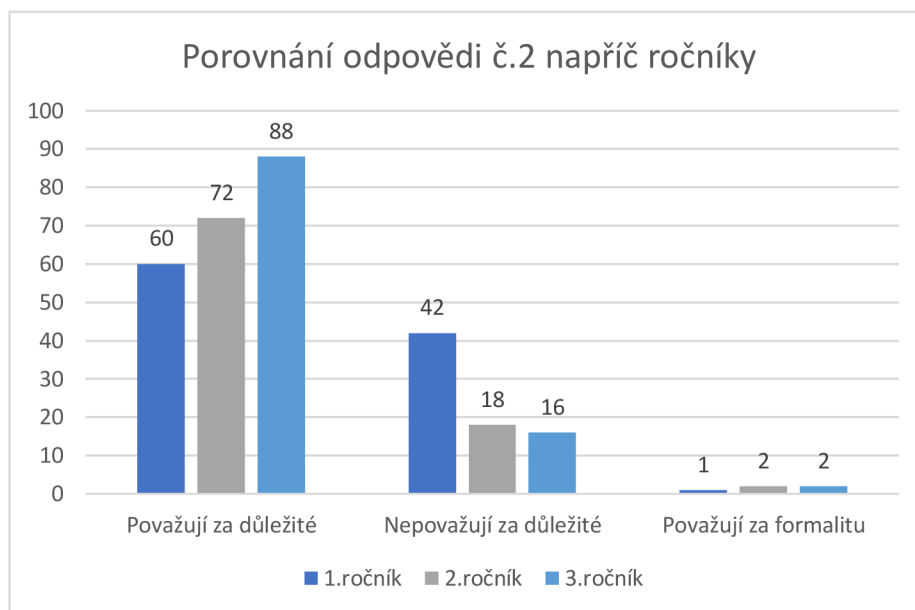
Druhá otázka je zaměřena na důležitost BOZP při práci kadeřník. Respondentů, kteří na otázku odpověděli bylo v počtu 301. „Považujete BOZP při své práci za důležité?“

odpověď	absolutní četnost	relativní četnost (%)
považují za důležité	210	69,8
nepovažují za důležité	31	10,3
jde pouze o formalitu	60	19,9

Tabulka 4: Odpověď na otázku č.2, zdroj: vlastní tvorba

Z tabulky č. 4 vyplývá, že si žáci uvědomují důležitost dodržovat BOZP při práci. Grafickým znázorněním, graf č. 2, porovnávám absolutní četnost u žáků v jednotlivých ročnících. Je zjevné, že závažnost situace při dodržování BOZP při

práci si více uvědomují žáci ve vyšších ročnících, kteří mají více znalostí a dovedností v oboru.

Graf 2: Porovnání odpovědi otázky č. 2, zdroj: vlastní tvorba

Otázka č. 3

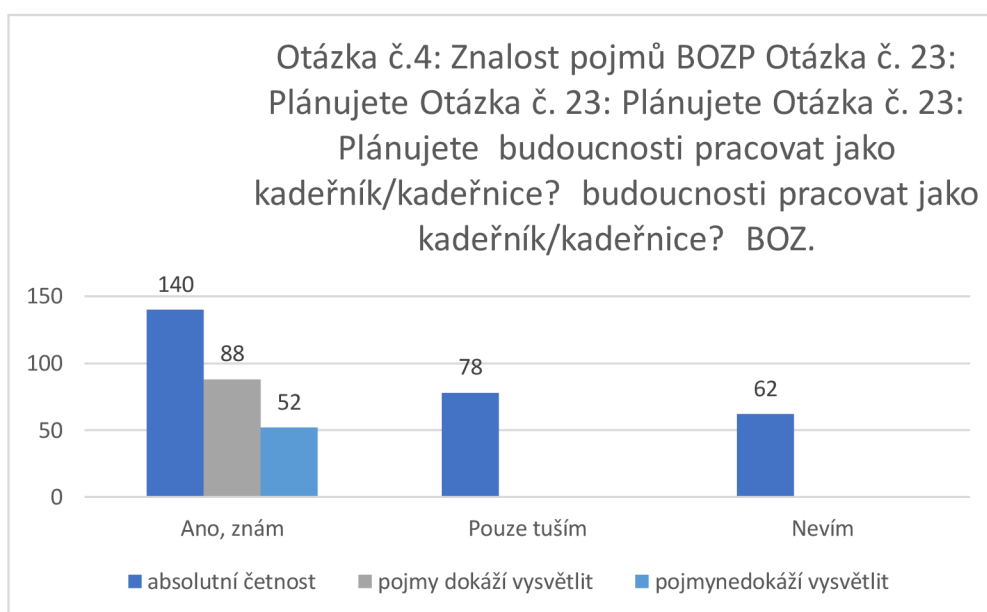
Třetí otázka navazuje na předchozí otázkou, ve které žáci potvrdili důležitost dodržování BOZP při práci. „Dodržujete při odborném výcviku BOZP?“ Na otázku odpovědělo 280 respondentů, vyhodnocené šetření v tabulce č. 5. Níže šetřené otázky nebudu specifikovat mezi jednotlivé ročníky, důvodem je daná skutečnost, že žáci v nižších ročnících se s BOZP v odborném výcviku setkávají poprvé a neznají všechna pravidla a normy při dodržování BOZP.

odpověď	absolutní četnost	relativní četnost (%)
ano, vždy.	164	58,6
spíše ano.	112	40
spíše ne.	4	1,4
vůbec	0	0

Tabulka 5: Odpověď na otázku č. 3, zdroj: vlastní tvorba

Otázka č. 4

Následující otázka č. 4 zjišťuje znalost pojmů BOZP a BOZ. Otázka zní: „Znáte rozdíl mezi BOZP a BOZ?“ Analýzu zjištěných dat vyhodnocuji napříč všemi třemi ročníky oboru kadeřník v počtu 280 respondentů. 140 respondentů (50 %) uvádí že pojmy zná, avšak z uvedených 140 respondentů (50 %), kteří uvedli, že pojmy znají, 88 respondentů (32,1 %) uvádí, že pojmy dokážou vysvětlit a 52 respondentů (17,9 %), pojem nedokáže vysvětlit. Zbývajících 78 respondentů (27,9 %) uvádí, že pouze tuší význam pojmů a 62 respondentů (22,1 %) nezná význam pojmů. Porovnané odpovědi zaznamenány v grafické znázornění č. 3.

Graf 3: Odpovědi na otázku č. 4, zdroj: vlastní tvorba

Otázka č. 5 a 6

Znění páté a šesté otázky spolu souvisí. „Setkali jste se již se situací, kdy nedodržení BOZP ovlivnilo negativně průběh práce? V případě, že jste se s takovou situací setkali, můžete prosím situaci popsat.“

Na otázku č.5: „Setkali jste se již se situací, kdy nedodržení BOZP ovlivnilo negativně průběh práce?“, odpovědělo 291 respondentů. V počtu 251 žáků (86,2 %) uvádějí, že vlastní zkušenost se situací, kdy nedodržování BOZP ovlivnilo negativně průběh jejich práce nemají, avšak 40 respondentů (13,8 %) uvádějí, že ano.

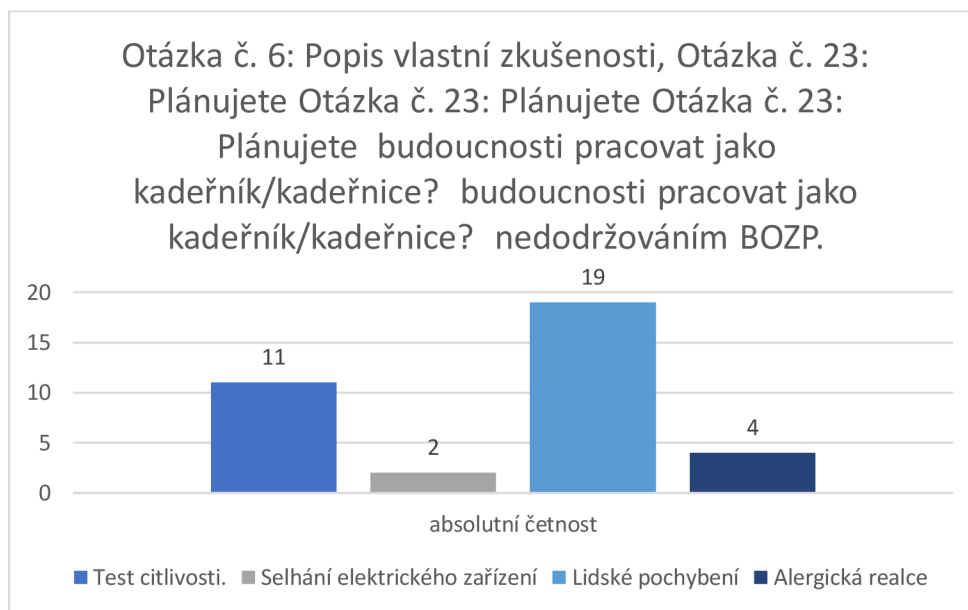
uvádějí, že se situací setkali v roli pozorovatele. Absolutní a relativní četnost odpovědí respondentů zaznamenána v tabulce č. 6.

odpověď	absolutní četnost	relativní četnost (%)
ano, v roli pozorovatele	40	13,8
ne, nesetkali	251	86,2

Tabulka 6: Odpověď na otázku č. 5, zdroj: vlastní tvorba

Podotázka č. 6 je otevřenou otázkou k otázce č. 5. „V případě, že jste se s takovou situací setkali, můžete prosím situaci popsat.“

Žáci slovně vyjadřovali v počtu 36 odpovědí, zdali mají zkušenost se situací, kdy nedodržení BOZP negativně ovlivnilo průběh práce a pokud se s takovým jevem setkali, situaci popsali. Mezi nejčastější odpovědi 19 respondentů (52,7 %) uvedlo lidské pochybení. Slovní hodnocení se v převážné většině staví na čtyřech pilířích vyjádřených graficky v grafu č. 4.

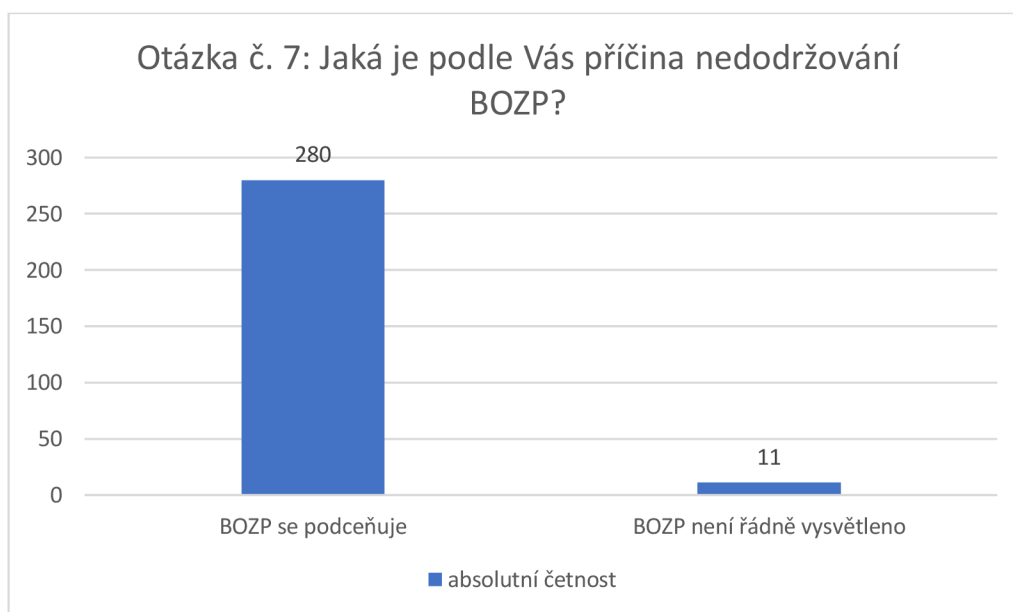

Graf 4: Odpověď na otázku č. 6, zdroj: vlastní tvorba

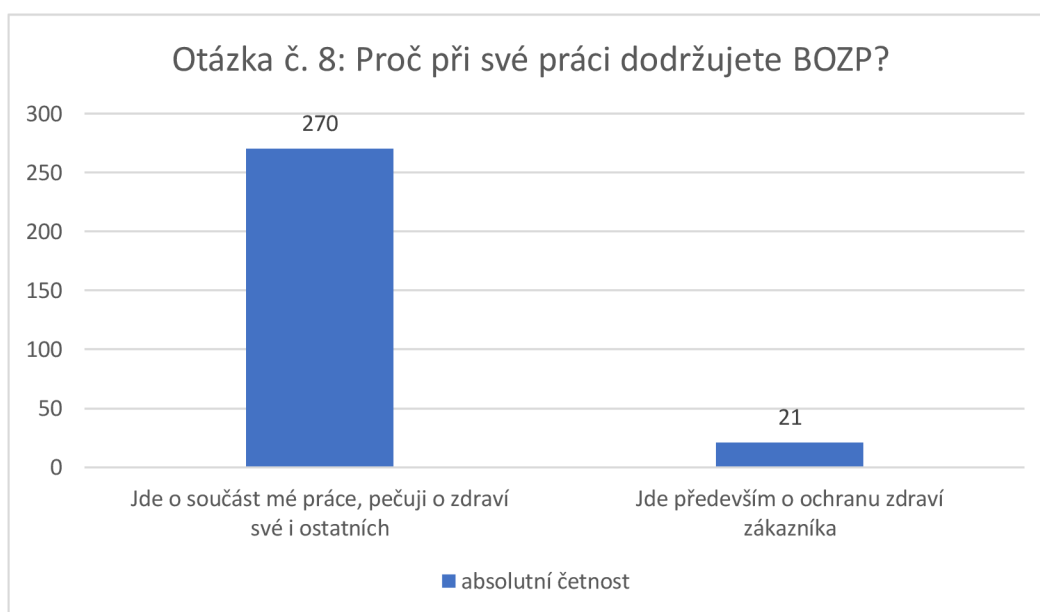
Otázka č. 7 a 8

Otázky č. 7 a 8 z bloku BOZP jsou zaměřeny na kritické myšlení žáků. V otázce č. 7 zhodnocují příčinu nedodržování BOZP a ve znění otázky č. 8, porovnávají jejich znalosti o normách a předpisech BOZP. Znění otázek č. 7 a 8: „Jaká je podle Vás příčina nedodržování BOZP?“ a „Proč při své práci dbáte na

BOZP?“. Obě otázky zodpovědělo 291 respondentů. 280 respondentů (96,2 %) se shoduje, že příčinou nedodržování BOZP je podceňování bezpečnosti práce, v otázce č.8, 270 respondentů (93,1 %) správně odpovědělo, že BOZP je součást práce, pečuje o zdraví své i ostatních, graf č. 6. Lze předpokládat, že žáci mají znalosti o normách a předpisech BOZP, ale zároveň uvádí, že BOZP se podceňuje, což je patrné i v grafickém znázornění č. 5.

Graf 5: Odpověď na otázku č. 7, zdroj: vlastní tvorba

Graf 6: Odpověď na otázku č. 8, zdroj: vlastní tvorba

Otázka č. 9

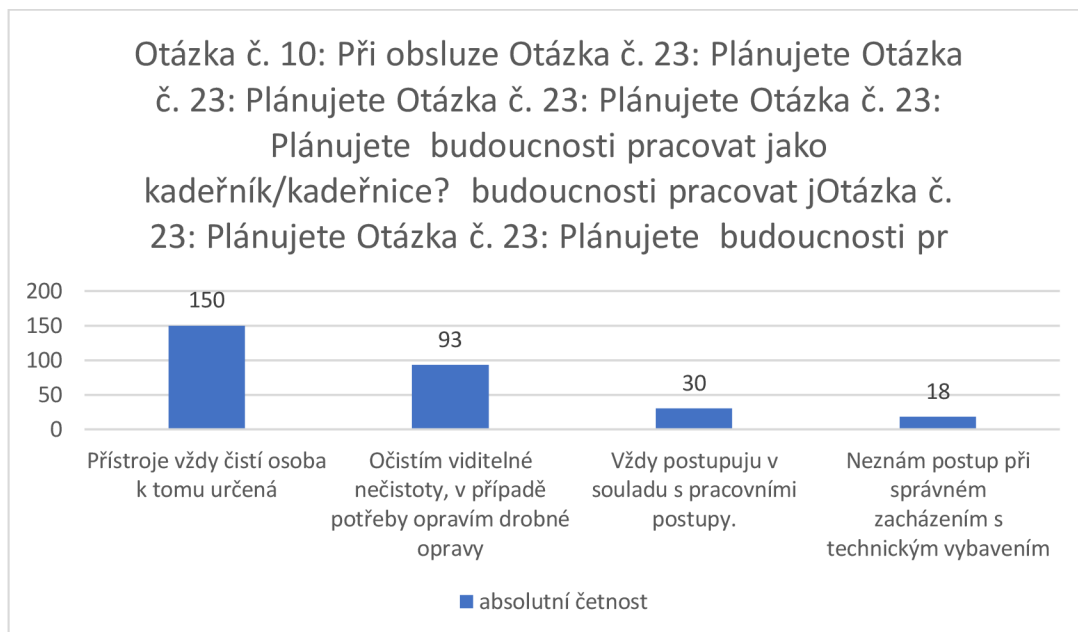
V zájmu práce bylo také zjistit rozdíl v preferovaném způsobu vyhledávání informací o zkoumané problematice. Otázka zní: „*Kde budete vyhledávat informace o BOZP při práci v oboru kadeřník?*“. Výsledky dotazníkového šetření ukázaly, že z 283 odpovědí 85 žáků (30 %) vyhledává informace v médiích a na internetu, dalších 90 (31,8 %) uvádí, že používají učebnice a knihy a zbývajících 108 (38,2 %) by informace čerpalo ze školního řádu. Jednotlivé odpovědi znázorněné v absolutní a relativní četnosti v tabulce č. 7.

odpověď	absolutní četnost	relativní četnost (%)
média, internet	85	30
učebnice, knihy	90	31,8
školní řád	108	38,2

Tabulka 7: *Odpověď na otázku č. 9, zdroj: vlastní tvorba*

Otázka č. 10

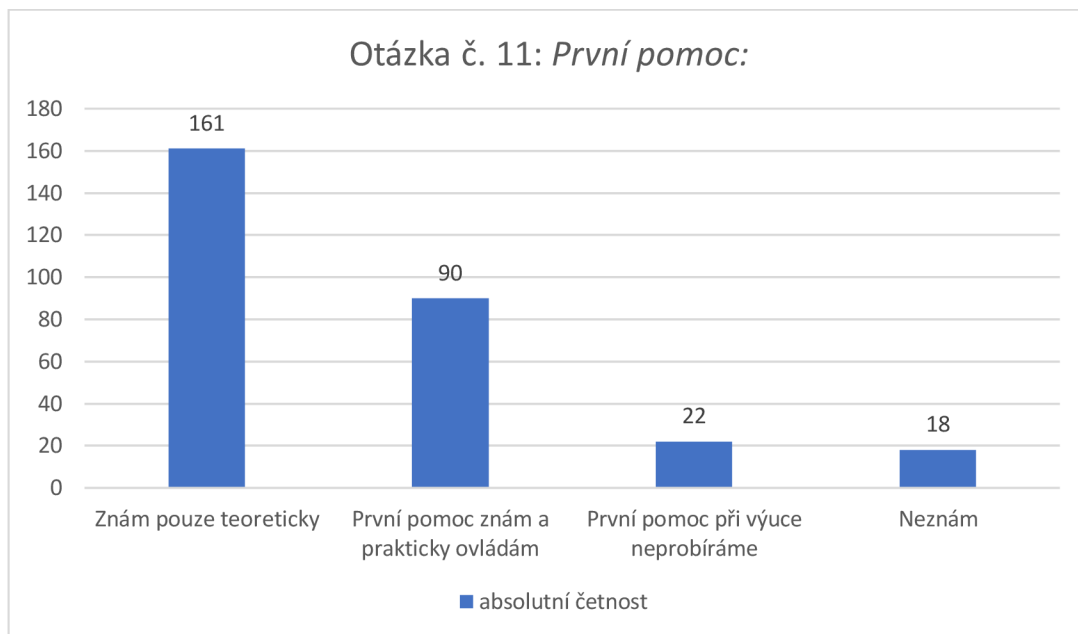
Desátá otázka: „*Jak postupují při obsluze a čištění přístrojového a technického vybavení kadeřnické provozovny?*“. Jde o otázku zaměřenou na kritické myšlení respondentů, ověřují znalost žáků o předpisech a normách o obsluze a čištění přístrojového a technického vybavení. Otázku odpovědělo 291 respondentů. Správně odpovědělo 30 žáků (10,3 %), u zbývajících 261 žáků (89,7 %) je odpověď chybná. Velké množství 150 respondentů (51,5 %) odpovědělo, že přístrojové a technické vybavení obsluhuje a čistí osoba k tomu určená. Grafickým znázorněním č. 7 je zřetelné vyhodnocení správné odpovědi oproti zbývajícím chybným.

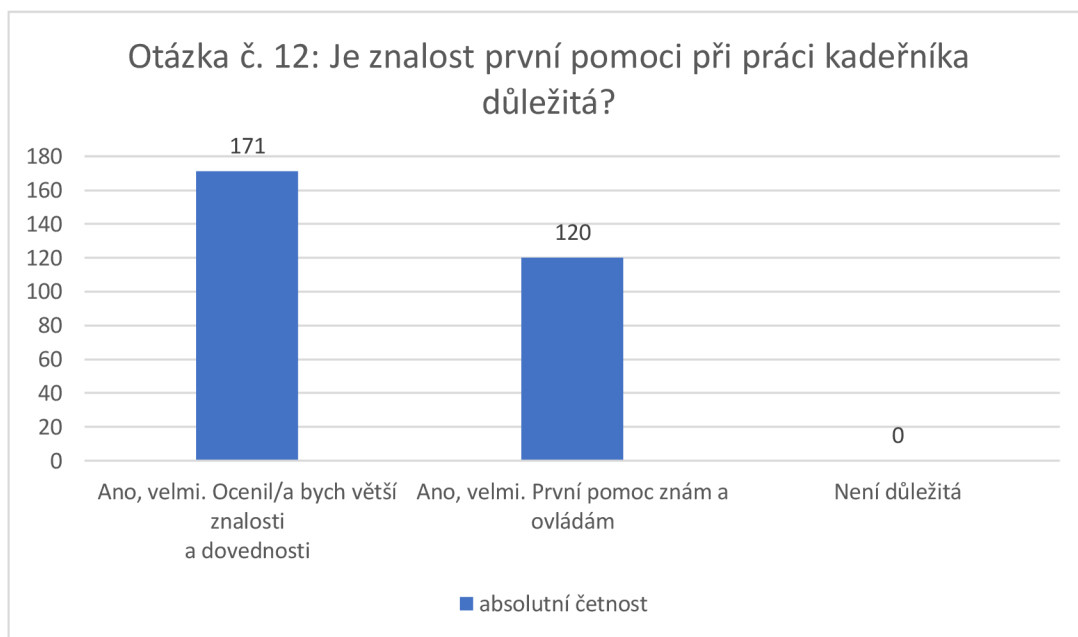
Graf 7: Odpověď na otázku č. 10, zdroj: vlastní tvorba

Otázka č. 11 a 12

Blok první pomoci v dotazníkovém šetření je zaměřen na znalosti a dovednosti při poskytnutí první pomoci. Následné znění obou otázek: „První pomoc. Je znalost první pomoci při práci kadeřníka důležitá?“. U obou otázek je shodný počet respondentů v hodnotě 291. U otázky č. 11 uvádí 161 respondentů (55, 3 %), že zná první pomoc pouze teoreticky, 90 respondentů (30, 9 %) první pomoc zná a prakticky ovládá, zbývající část uvádí, že první pomoc není zahrnuta do učiva a znalosti v poskytnutí první pomoci nemají. V porovnání s otázkou č. 12, 171 žáků (58,8 %) by ocenilo hlubší znalosti a dovednosti, vysoce hodnotí důležitost ovládnutí první pomoci při kadeřnické práci. 120 žáků (41, 2 %) též vysoce hodnotí důležitost ovládnutí první pomoci a uvádějí, že první pomoc ovládají. Nikdo z respondentů neuvedl, že znalost první pomoci není důležitá. Celkové shrnutí dat vyobrazuje grafické znázornění, graf č. 8 a 9.

Graf 8: Odpověď na otázku č. 11, zdroj: vlastní tvorba

Graf 9: Odpověď na otázku č. 12, zdroj: vlastní tvorba

Otázka č. 13 a 14

V další části dotazníkového šetření, které se zabývalo hygienou kadeřnické provozovny, odpovědělo 291 respondentů. Znění otázky: „*Jak často čistíte kadeřnické nářadí? Jak často čistíte plochy kadeřnické provozovny?*“. Nadpoloviční většina 171 respondentů (58,8 %) správně uvedla, že čištění

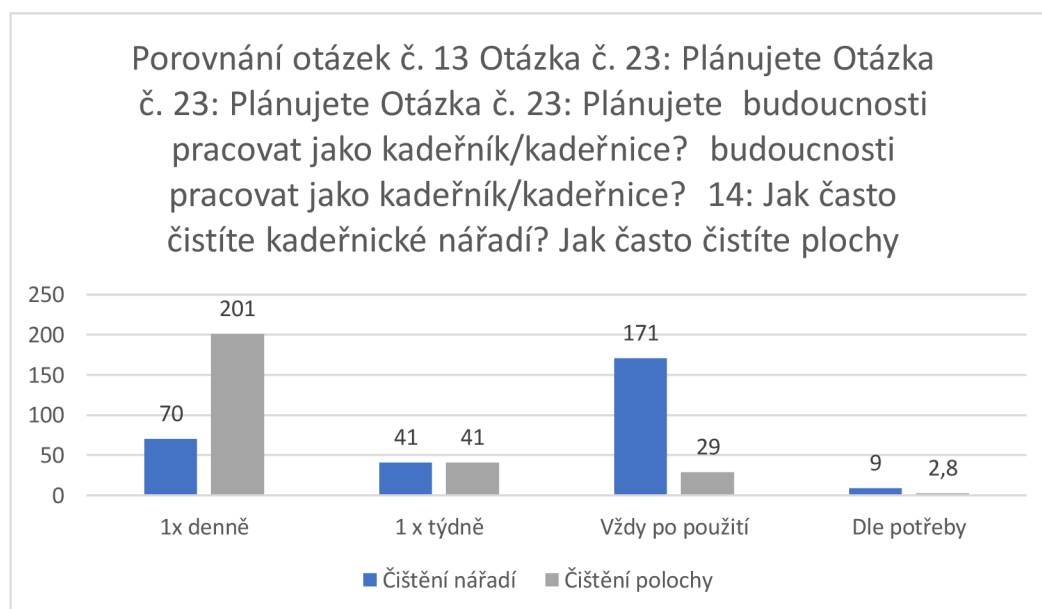
kadeřnického nářadí se provádí vždy po použití. 201 respondentů (69,1 %) správně uvedlo, že kadeřnické plochy se čistí jedenkrát denně. Graf č.10 vyobrazuje porovnání obou otázek a odpovědí. Tabulky č. 8 a 9 znázorňují porovnání relativní a absolutní četnosti u obou odpovědí.

odpověď	absolutní četnost	relativní četnost (%)
1 x denně	70	24
1 x týdně	41	14,1
vždy po použití	171	58,8
dle potřeby	9	3,1

Tabulka 8: Odpověď na otázku č. 13, zdroj: vlastní tvorba

odpověď	absolutní četnost	relativní četnost (%)
1 x denně	201	69,1
1 x týdně	41	14,1
vždy po použití	29	9,9
dle potřeby	20	6,9

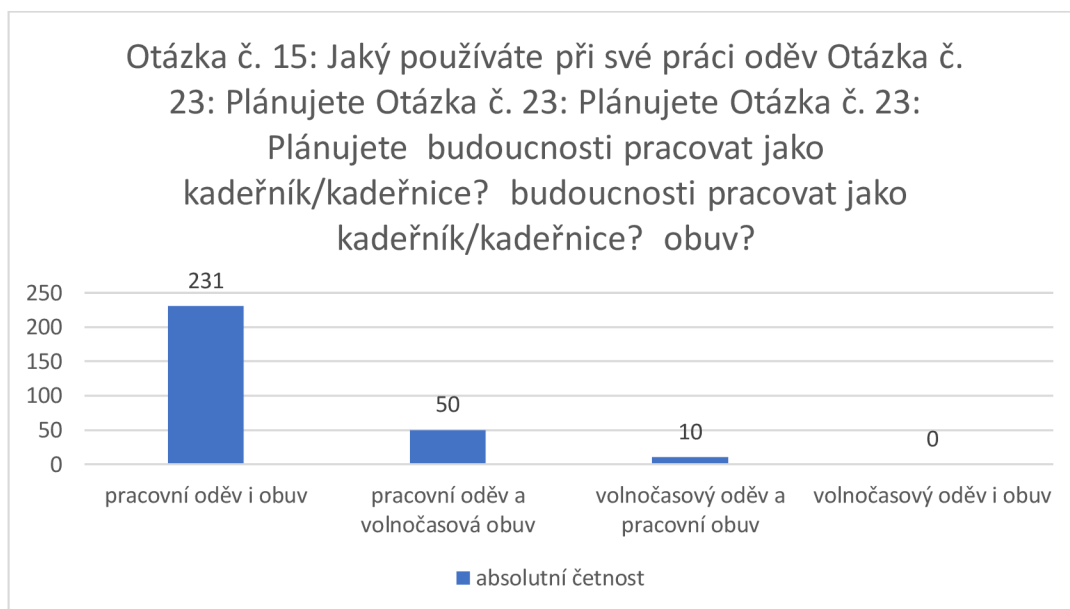
Tabulka 9: Odpověď na otázku č. 14, zdroj: vlastní tvorba

Graf 10: Porovnání odpovědí na otázky č. 13 a 14 v absolutní četnosti, zdroj: vlastní tvorba

Otázka č. 15

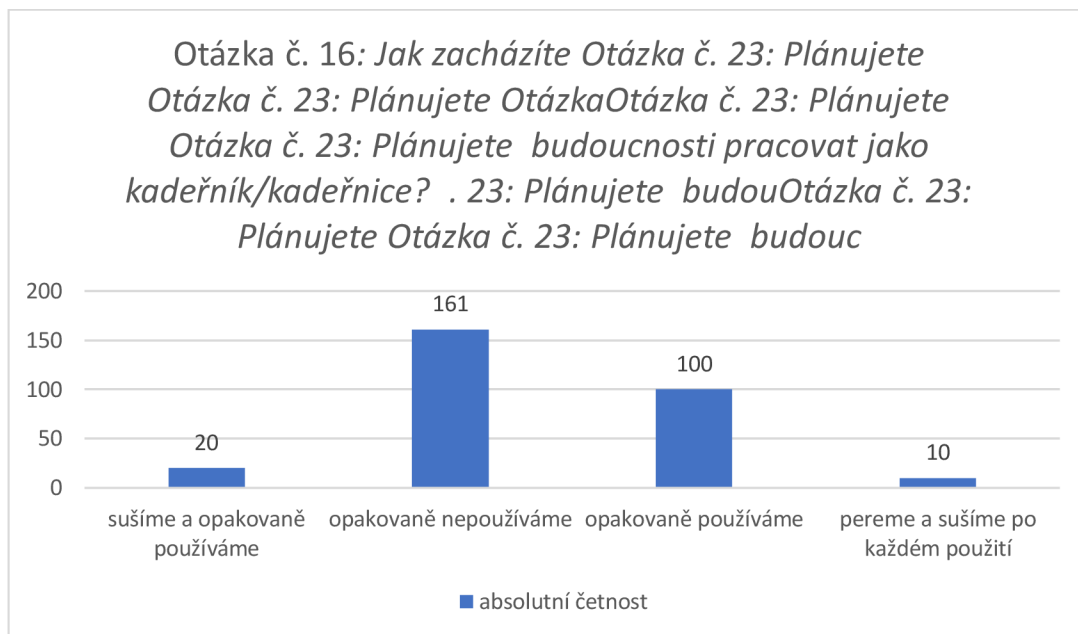
V dotazníkovém šetření bylo zkoumáno i používání pracovního oděvu a obuvi při práci v kadeřnickém provozu. Respondenti odpovídali na otázku: „*Jaký používáte při své práci oděv a obuv?*“. Správně odpovědělo 79,4 % respondentů, v celkovém počtu 231 uvádějí, že při své práci používají pracovní oděv i pracovní obuv. Naopak nikdo z respondentů neuvěděl, že při své práci používají volnočasový oděv a obuv. Procentuální rozdíl u zbývajících odpovědí je 20,6 %, 60 respondentů uvádí, že při své práci používají volnočasový oděv a pracovní obuv nebo pracovní oděv a volnočasovou obuv. Porovnání absolutní četnosti vyobrazuje sloupcový graf č. 11.

Graf 11: Odpověď na otázku č. 15, zdroj: vlastní tvorba

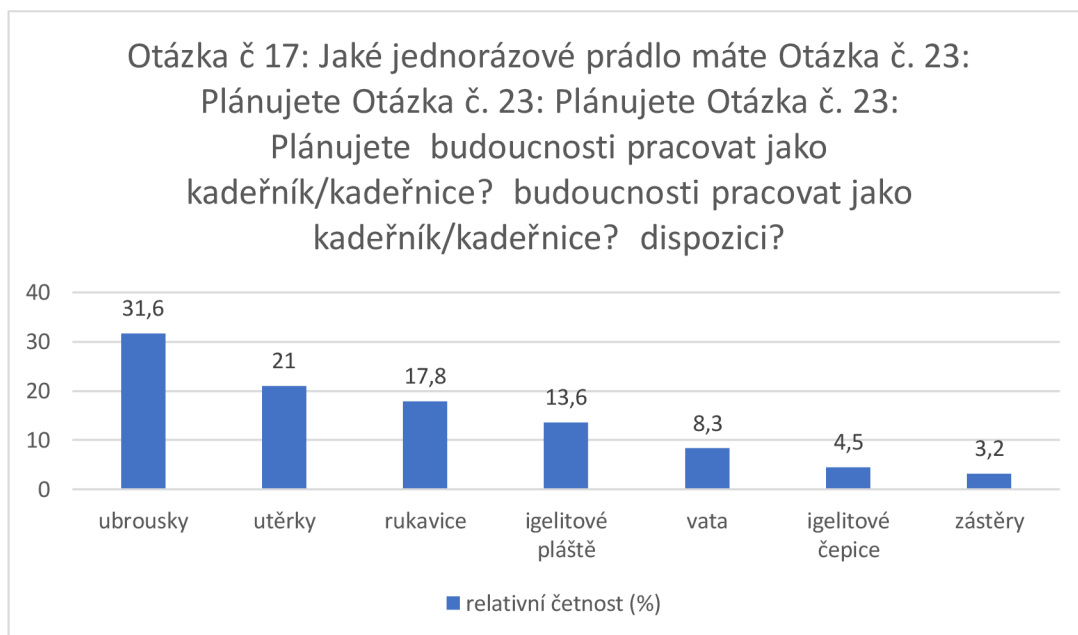
Otázka č. 16 a podotázka č. 17

Žáci byli dotazováni v otázce č. 16: „*Jak zacházíte s použitým prádlem, konkrétně s ručníky?*“. Cílem šetření otázky č. 16 bylo zjistit četnost odpovědí z vlastních zkušeností žáků s nakládáním s použitým prádlem, konkrétně ručníky a dodržování hygienických norem v kadeřnickém provozu odborného výcviku. Na otázku odpovědělo celkem 291 žáků. Ze získaných odpovědí znázorněné v grafu č. 12, lze vyhodnotit, že ekonomická situace na středních odborných školách v Olomouckém kraji se stále zlepšuje a školy vynakládají své zdroje na čištění prádla po každém použití, což uvádí až 161 respondentů (55,3 %).

Graf 12: Odpověď na otázku č. 16, zdroj: vlastní tvorba

Znění podotázky č. 17: „Jaké jednorázové prádlo máte k dispozici?“, celkový počet otevřených odpovědí je 38. Žáci byli dotázáni na subjektivní hodnocení kadeřnických provozoven odborného výcviku, dle poskytnutí jednorázového prádla, které mají k dispozici pro výkon svého budoucího povolání. Grafické znázornění č. 13, vyznačuje relativní četnost používaného jednorázového prádla, které mají žáci k dispozici, dle vyhodnocení z dotazníkového šetření.

Graf 13: Odpověď na otázku č. 17, zdroj: vlastní tvorba

Otázka č. 19

Devatenáctá otázka je zaměřena na likvidaci odpadů z kadeřnických provozoven. Otázka zní: „*Jak likvidujete odpad z kadeřnické provozovny?*“. Vyprodukovaný odpad z kadeřnických provozoven musí být dle zákona o odpadech č. 541/2020 Sb., vždy zlikvidován v souladu se zákonem (Zákon o odpadech č. 541/2020 Sb., 2020). V celkovém počtu 291 odpovědí na dotazovanou otázku odpověděla nadpoloviční většina 191 respondentů (65,6 %) správně, že odpad z kadeřnických provozoven se třídí a nebezpečný odpad se odváží ke speciální likvidaci. V tabulce č.10 uvedeny absolutní a relativní hodnoty všech odpovědí.

odpověď	absolutní četnost	relativní četnost (%)
dáváme do běžného komunálního odpadu	36	12,4
odpad třídíme	64	22
odpad třídíme, nebezpečný odpad se odváží ke speciální likvidaci	191	65,6

Tabulka 10: Odpověď na otázku č. 19, zdroj: vlastní tvorba

Otázka č. 20

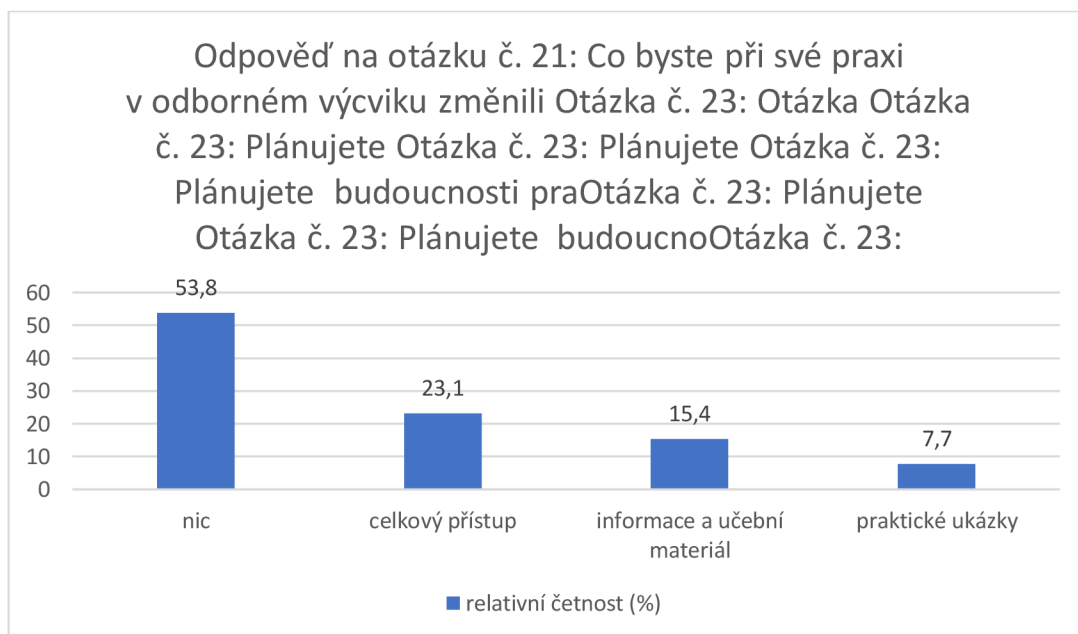
Dotazovaná otázka č.20: „*Jakou změnu v kadeřnické provozovně odborného výcviku byste uvítali?*“. Možnost zvolených odpovědí v dotazníkovém šetření je výběr ze tří možností, technické a materiální vybavení, značka profesionálních kadeřnických produktů a nabízené služby. Na otázku odpovědělo celkem 273 respondentů. V dotazníkovém šetření uvedlo 206 respondentů (75,4 %), že by uvítali změnu technického a materiálního vybavení kadeřnické provozovny v odborném výcviku. V tabulce č. 11 zaznamenávám získaná data v absolutní a relativní četnosti.

odpověď	absolutní četnost	relativní četnost (%)
technické a materiální vybavení	206	75,5
profesionální kadeřnické produkty	44	16,1
nabízené služby	23	8,4

Tabulka 11: Odpověď na otázku č. 20, zdroj: vlastní tvorba

Otázka č. 21 a 22

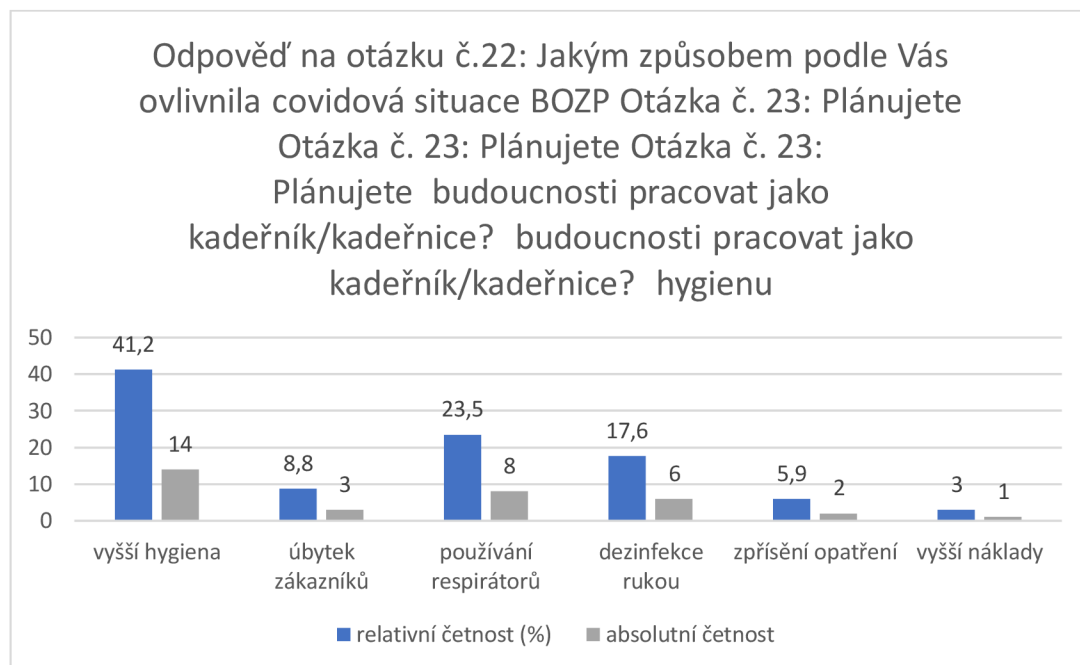
Otázky č. 21 a 22 dotazníkového šetření, jsou otázky s otevřenou možností odpovědi. Otázka č. 21 zkoumá názor žáků na BOZP a hygienu kadeřnické provozovny a zajímá se o vlastní postoj žáků a vítané změně při vedení odborného výcviku. Respondenti odpovídali na otázku: „Co byste při své praxi v odborném výcviku změnili v souvislosti s BOZP a hygienou kadeřnické provozovny?“. Na otevřenou otázku odpovědělo 39 žáků. Nadpoloviční většina 21 žáků (53,8 %) odpovědělo stručně, že v odborném výcviku by nic nezměnili a část z nich uvádí, že jsou spokojeni. 9 žákům (23,1 %) se nelíbí celkový přístup vedený při odborném výcviku v souvislosti s BOZP a hygienou kadeřnické provozovny. Zbylí dotazovaní uvádějí, že by ocenili více učebních materiálů a informací, popřípadě odborné školení a praktické ukázky. Graf č.14 vyjadřuje nejčastěji uvedené odpovědi, které se člení do čtyřech hlavních kategorií ze získaných dat.

Graf 14: Odpověď na otázku č. 21 v relativní četnosti, zdroj: vlastní tvorba

V předposlední otázce č. 22 byli žáci dotazováni na vzniklou situaci vlivem pandemie COVID -19, která měla velký dopad na kadeřnické provozovny a školská zařízení, včetně pracovišť odborných výcviků. Žáci odpověděli na otevřenou otázku v počtu 34: „Jakým způsobem podle Vás ovlivnila covidová situace BOZP a hygienu kadeřnické provozovny?“. Většina žáků uvádí, že častěji čistí kadeřnické plochy a náradí, dbají na vyšší hygienu, používají dezinfekce na ruce

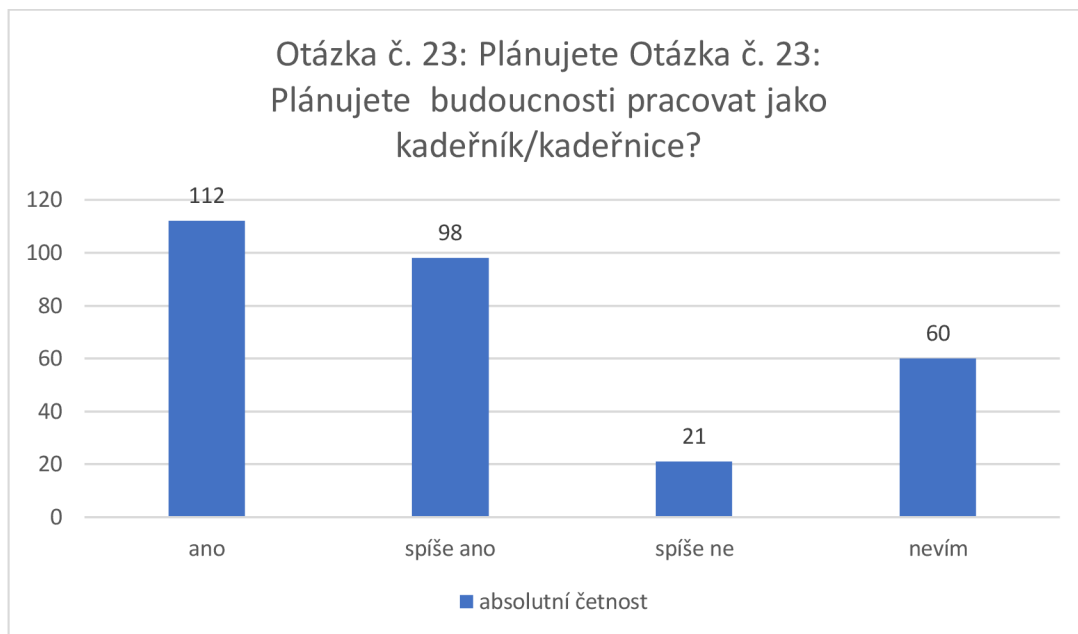
a nosí respirátory. Zároveň uvádějí, že pandemická situace negativně ovlivnila provoz kadeřnických provozoven odborného výcviku, setkávají se s častějšími kontrolami a výrazným úbytkem zákazníků. Získaná data z otázky č. 22 jsou zpracována do grafické podoby nejčastějších odpovědí, v grafu č. 15.

Graf 15: Odpověď na otázku č. 22, zdroj: vlastní tvorba

Otázka č. 23

V poslední výzkumné otázce dotazníkového šetření, na kterou odpovědělo 291 žáků, se zaměřuji na postoj žáků k výkonu jejich budoucímu povolání. Znění otázky je následovné: „Plánujete v budoucnosti pracovat jako kadeřník/kadeřnice?“. 112 respondentů (38,5 %) by chtělo profesně pracovat ve vyučeném oboru a 98 respondentů (33,7 %) se přiklání k možnosti, že by se spíše věnovali své profesi. Z dotazovaných odpovědí 21 respondentů (7,2 %) udává, že pracovat ve svém oboru spíše neplánují. Postoj žáků k výkonu budoucího povolání je znázorněno v grafu č. 16.

Graf 16: Odpověď na otázku č. 23, zdroj: vlastní tvorba

5.2.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Pomocí dotazníkového šetření naplňuji hlavní cíl bakalářské práce, který se zabývá zjištěním aktuálního stavu znalostí a dovedností v oblasti výuky odborných předmětů na středních odborných učilištích v Olomouckém kraji, v oblasti hygiena a BOZP kadeřnické provozovny.

V kapitole vyhodnocení dotazníkového šetření, slovně shrnu celkový výsledek šetření, které bylo uskutečněno v roce 2022 na středních odborných učilištích, obor kadeřník v Olomouckém kraji.

Dotazníkového šetření se za pomoci učitelů odborného výcviku zúčastnilo celkem 301 žáků, 1., 2. a 3. ročníku obor kadeřník v Olomouckém kraji. Z celkového počtu žáků ze zúčastněných škol se do dotazníkového šetření zapojilo 62,8 %. Zhodnocení výsledků rozčlením do jednotlivých bloků na BOZP a hygiena kadeřnické provozovny. Další průzkum výsledků porovnám v kvalitativně zkoumaném šetření.

BOZP

V dotazníkovém šetření se zabývalo problematikou BOZP celkem 13 otázek, které se členily do jednotlivých témat: názvosloví BOZP a BOZ, první pomoc, znalost norem a pravidel, odpovědnost za bezpečnost při práci, bezpečnost

elektrického zařízení a postoj žáků k BOZP. Otázky byly zaměřené na ověření dosavadní úrovně znalostí žáků ve zkoumané problematice. Výzkumným šetřením bylo zjištěno, že průměrných výsledků bylo dosaženo právě v části BOZP. Důležitost dodržování BOZP při práci si uvědomuje 210 respondentů (69,8 %), přičemž nejvyšší podíl těchto odpovědí uvedli žáci 3. ročníku v celkovém počtu 88 (29,2 %). 276 žáků (98,6 %) uvádějí, že při odborném výcviku dodržují pravidla a normy BOZP, vysoce hodnotím vedení výuky odborného výcviku. Z výsledků vyplývá, že žáci mají nejasnosti v pojmech BOZP a BOZ, což lze sledovat i v roztržitosti odpovědí na dané téma, 140 respondentů (50 %) sice uvádějí, že znalost ovládají, ale pouze 88 respondentů (32,1 %) uvádí, že pojmy dokážou vysvětlit. Otázku na odpovědnost za bezpečnost elektrického zařízení správně odpovědělo pouze 30 žáků (10,3 %), u zbývajících 261 žáků (89,7 %) je odpověď chybná, což je poměrně znepokojivé zjištění, protože žáci od 1. ročníku přicházejí při své práci do styku s elektrickým zařízením. V porovnání se znalostí pojmů BOZP a BOZ a odpovědnosti bezpečnosti elektrických zařízení, naopak žáci velice dobře ovládají předpisy a normy problematiky, 270 žáků (93,1 %) správně odpovědělo na předpis z vyhlášky o BOZP, což vysoce hodnotím. I když se 251 žáků (86,2 %) při svém odborném výcviku přímo nesetkali se situací, kdy nedodržování BOZP negativně ovlivnilo průběh jejich práce, přesto uvádějí v počtu 208 žáků (96,2 %), že si uvědomují příčinou nedodržování BOZP, což je podle respondentů zapříčiněno podceňováním bezpečnosti práce. Zaměřila jsem se i na poskytnutí první pomoci, která úzce souvisí s BOZP. 171 žáků (58,8 %) by ocenilo hlubší znalosti a dovednosti v poskytnutí první pomoci, avšak 90 žáků (30,9 %) se zmiňuje, že první pomoc zná a prakticky ovládá. Lze předpokládat, že první pomoc ovládají především žáci 3. ročníku, kteří již absolvovali výuku první pomoci. Celkovým shrnutím dat z dotazníkového šetření vyplývá, že v oblasti BOZP mají žáci průměrné znalosti.

Hygiena

Otázkami hygieny kadeřnické provozovny se zabývá 6 otázek dotazníkového šetření. Zaměřuje se na provozní činnosti, používání ochranného prádla, názor žáků pro vítanou změnu v kadeřnické provozovně odborného výcviku a postoj žáků k profesní dráze svého budoucího povolání. Záměr otázek je zjištění

vztahu žáků k jejich práci, používání ochranných a pracovních oděvů a pravidelnost čištění kadeřnických ploch a náradí. V otázce čištění kadeřnického náradí správně odpovědělo 171 žáků (58,8 %), zbývajících 120 žáků (41,2 %) uvedlo chybnou odpověď. V porovnání s čištěním kadeřnických ploch správně odpovědělo 201 žáků (69,1 %), 90 žáků (30,9 %) chybovalo. Díky tomuto zjištění, lze říct, že nadpoloviční většina žáků správně čistí náradí a plochy. Za zmínku stojí i získaná data z šetření o likvidaci odpadu z kadeřnických provozoven. 191 žáků (65,6 %) správně nakládá s odpady z kadeřnických provozoven, odpad třídí a nebezpečný odpad se odváží ke speciální likvidaci. Velice kladně hodnotím zjištěnou skutečnost, žáci ve velké míře správně nakládají s odpady, čímž nejen dodržují zákon o odpadech, ale zároveň se vzdělávají v environmentální výchově. V otázce používání pracovního oděvu a obuvi se 231 žáků (79,4 %) shoduje, že při své práci používají pracovní oběd i obuv, což je taktéž velice příznivé zjištění. V dotazníkovém šetření o otázkách používání jednorázového prádla se 31,6 % žáků nejčastěji shoduje, že mají k dispozici jednorázové ubrousky, 21 % jednorázové utěrky a 17,8 % jednorázové rukavice, zbývajících část 29,6 % uvádějí taktéž vatu, pláště a zástěry. Nakládání s použitým prádlem, konkrétně ručníky žáci odpovídají správně v počtu 161 žáků (161 %) a to, že ručníky se opakovaně nepoužívají. Ze získaného šetření lze vyhodnotit, že při přípravě budoucího povolání, je žákům poskytnuto vhodné materiální vybavení. V poslední části zmíním názor žáků pro vítanou změnu v kadeřnické provozovně a postoj žáků v budoucnosti pracovat jako kadeřník. Nejvyšší část v počtu 206 žáků (75,5 %) ve zkoumané otázce uvedlo, že by uvítali změnu v technickém a materiálním vybavení. Velice kladným aspektem je zjištění, že 210 žáků (72,2 %) se chce v budoucnosti věnovat práci kadeřníka. Lze vyhodnotit, že zájem o učební obor kadeřník vzrůstá, což velice vysoce hodnotím a je pro mě potěšujícím zjištěním. Z výzkumného šetření vyplývá, že v otázkách hygieny kadeřnické provozovny mají žáci nadprůměrné znalosti, při srovnání s otázkami o BOZP kadeřnické provozovny.

5.3 Kvalitativní šetření

Metodu sběru dat v kvalitativně orientovaném výzkumu využiji poznatky ze souvislé pedagogické praxe při zúčastněném pozorování výuky, vedení rozhovorů s žáky a učiteli odborného výcviku a teoretické výuky.

V kvalitativním šetření popisují výsledky získané ze sběru dat Střední odborné školy obchodu a služeb Štursova v Olomouci, oboru kadeřník. Výsledky znalostí porovnávám mezi žáky 1. a 2. ročníku oboru kadeřník, vzhledem ke skutečnosti, že žáci v předchozích rocích obor studovali v distanční formě, vlivem pandemické situace COVID -19. kdy byly školy a školská zařízení uzavřena.

V tabulce č. 12 zaznamenávám počet žáků v 1. a 2. ročníku obor kadeřník. Celkový počet žáků 1. a 2. ročníku je 54, z toho 49 dívek a 5 chlapců.

žáci	1.ročník	2. ročník
děvčata	25	24
chlapci	3	2

Tabulka 12: Počet žáků oboru kadeřník, zdroj: vlastní tvorba

5.3.1 Použité metody

Ke sběru dat kvalitativního šetření využiji metody strukturovaného rozhovoru, diskuse, použití pracovních listů a zúčastněného pozorování. Výzkumné šetření je písemně zaznamenáváno. Názory, postoje a přístupy jednotlivých žáků a učitelů jsou vzhledem k citlivosti údajů uvedeny v anonymitě.

U žáků byla šetřena úroveň dosažených znalostí v 1. a 2. ročnících z proběhlé výuky teorie a odborného výcviku. Strategie zvoleného postupu je kladení otázek z kvantitativně orientovaného výzkumu. Odpovědi otázek se mohou potvrdit, či vyvrátit. Cílem kvalitativního výzkumu je získat podrobnější data ke zkoumané problematice. Postup při vedení kvalitativního výzkumu je příprava otázek z dotazníkového šetření, jejich selekce a detailnější rozložení na další podotázky. Pro ověření znalostí jsem využila autorské pracovní listy, příloha č. 1 a 2, na téma prevence a resuscitace. Oba pracovní listy jsou vytvořeny k výukové metodě E-U-R, jde o třífázový model učení, evokace, uvědomění si významu a reflexe (Čapek, 2015, s. 465).

5.3.2 Analýza dat a výsledek šetření

Analýzu dat jednotlivých odpovědí žáků a učitelů pomocí metody skupinových rozhovorů ke zkoumané problematice z oblasti BOZP a hygiena kadeřnické provozovny, byla realizována žáky 1., 2. ročníku. Záznam dat vyjadřuji ve slovním popisu.

Všechny data byla shromažďována v období roku 2021 až 2022. Dílčím cílem dlouhodobě vedeného kvalitativního výzkumu bylo získaná data ověřit a porovnat. Z výše popsaného procesu zpracování dat jsem rozhovory rozdělila na dva hlavní okruhy, okruh k tématu BOZP a okruh k tématu hygiena. Jako hlavní pilíř pro transformaci dat jsem využila kódování dat, u jednotlivých dat jsem hledala společné rysy.

Otázky k tématu BOZP kadeřnické provozovny

V prvním okruhu ověřuji znalost BOZP, názvosloví, pojmy a zjišťuji celkový přístup žáků a jejich učitelů k bezpečnosti při práci, při vedení odborného výcviku i teoretické výuce. Zaměřuji se na praktické ovládání a znalosti první pomoci, protipožární ochranu a bezpečnost při zacházení s elektrickým zařízením.

„Považujete BOZP při své práci za důležité a dodržujete při odborném výcviku BOZP? Zajímá Vás BOZP v teoretické výuce?“

„Setkali jste se již se situací, kdy nedodržení BOZP ovlivnilo negativně průběh práce? V případě, že jste se s takovou situací setkali, můžete ji popsat?“

„Jaká je podle Vás příčina nedodržování BOZP a proč při své práce dbáte na BOZP?“

„Jak postupujete při obsluze a čišění přístrojového a technického vybavení kadeřnické provozovny?“

„Je protipožární ochrana důležitá v kadeřnické provozovně?“

„Pomohl Vám E-U-R model a pracovní listy k vyplnění ke snadnějšímu pochopení problematiky?“

Odpovědi žáků 1.ročníku

První ročník navštěvuje celkem 28 žáků v teoretické výuce, v odborném výcviku se žáci rozdělí do dvou skupin po 14 žácích.

Před zahájením skupinového rozhovoru konzultuji s učitelem teoretické výuky uchopení tématu BOZP ve výukové jednotce. Učitel udává, že před zahájením každého tematického celku předchází vysvětlování bezpečnosti práce, která je součástí každého okruhu. Skutečnost mohu potvrdit při zúčastněném sledování souvislé pedagogické praxe.

Při vedení skupinového rozhovoru se většina žáků přiklání k jednotné odpovědi. Žáci si uvědomují důležitost dodržovat bezpečnost práce, ale přiznávají, že je téma nebaví a mají pocit přehlcení. Poznávám, že žáci v oboru kadeřník se týden vzdělávají v teoretické výuce a týden v praktické výuce, tudíž nevyklučují, že mají velké množství nahromaděného učiva. Žáci považují znalosti v bezpečnosti práce za nutné, ale zároveň nezáživné. Nikdo z žáků se nesetkal se situací, kdy nedodržování BOZP negativně ovlivnilo průběh jejich práce. Dodávají, že učitel odborného výcviku vždy dbá na bezpečnost na provozu a předchází vzniklým situacím. Žáci nedovedou objasnit příčinou v nedodržování BOZP, proč by měli dbát na bezpečnost práce a jak postupují při obsluze a čištění přístrojového a technického vybavení, což k uvedené skutečnosti, že se jedná o žáky 1. ročníku plně respektují. Naopak dobře věděli, kde v kadeřnickém provozu je umístěn hasící přístroj a jak vypadá jeho označení. Po vyplnění pracovního listu se žáci aktivněji zapojili do skupinového rozhovoru a popisují praktiky první pomoci. Uvádějí, že znalosti si pamatují ze základní školy, což velice kladně hodnotím.

Odpovědi žáků 2.ročníku

Druhý ročník navštěvuje celkem 26 žáků. Potvrzuji i v případě výše, že učitel vždy zahajuje učivo s žáky opakováním bezpečnosti práce.

Při vedení skupinového rozhovoru je zjevné příznivé sociální klima ve třídě, žáci mají přátelské vztahy, funguje kooperace, spolupráce, vzájemně se doplňují. Žáci si uvědomují rizika bezpečnosti práce, ale přiznávají, že je pro ně příliš zdoluhavé a mnohdy je zdržuje od přímého výkonu práce. Přiznávají se, že téma BOZP nemají v oblibě. I když považují znalosti v bezpečnosti práce za nutné. Dva z žáků popisují situaci, kdy nedodržování BOZP negativně ovlivnilo průběh jejich práce, ale poznávají, že šlo v obou případech o práci, kterou trénovali doma, bez dohledu učitele odborného výcviku. V prvním případě šlo o alergickou reakci na chemický přípravek, po smytí roztoku chladnou vodou alergická pominula. Ve

druhém případě má jeden z žáků zkušenost s doutnajícím fénem, reakci žáka velmi chválím, zachoval chladnou hlavu a nesnažil se hasit vodou, nýbrž fén vypl, vytáhl ze zásuvky a položil na dlažbu, do vychladnutí sledovat. Ve většině případů žáci dovedou jasně objasnit příčinou v nedodržování BOZP, vysvětlí, proč by měli dbát o bezpečnost práce, správně popisují postup při obsluze a čištění přístrojového a technického vybavení. Vysoce chválím připravenost žáků a jejich dosavadní znalosti. Taktéž věděli, kde v kadeřnickém provozu je umístěn hasící přístroj a vtipně poznamenali, že by rádi viděli praktickou ukázkou. Po vyplnění pracovního listu se žáci více zajímají o praktiky první pomoci. Žáci by ocenili praktické ukázky na figurínách, velice kladně hodnotím zodpovědnost žáků.

Otázky k tématu hygiena kadeřnické provozovny

Ve druhém okruhu otázek se soustředím na hygienu kadeřnické provozovny. Zaměřuji se na normy a předpisy pro provoz kadeřnického salonu a k nim potřebným náležitostem. Zajímám se o čištění ploch a nářadí, likvidaci odpadu a používání ochranného prádla v odborného výcviku.

„Jak často čistíte kadeřnické nářadí a plochy kadeřnické provozovny?“

„Jak nakládáte s použitým ochranným prádlem, především s ručníky?“

„Představte si situaci, že jste po vyučení a chcete si otevřít vlastní kadeřnický salon? Popište, jakým způsobem byste postupovali.“

Odpovědi žáků 1.ročníku

Ve druhém bloku otázek byli žáci jistější. Přesně a srozumitelně popsali čištění kadeřnického nářadí a kadeřnických ploch. Správně popsali celý postup čištění, včetně dezinfekčních přípravků, které používají. Vyzdvihují vedení žáků k pořádku a čistotě. Při používání ručníků žáci zmiňují, že pro klienty používají vždy čisté a vyprané ručníky, ale při vzájemné práci mezi sebou ručníky používají opakovaně, především ručníky, které slouží k ochranně oděvu a volně leží na ramenou. Při představě zřízení vlastního kadeřnického salonu žáci přemýšlejí spíše nad vnitřním vybavením než nad náležitostmi nutnými k zřízení provozu. Potěšující zjištění je, že žáky práce baví a většina žáků se chce v budoucnu kadeřnické práci věnovat i profesně.

Odpovědi žáků 2.ročníku

Blok otázek na téma hygiena zvedlo u žáků velkou komunikační vlnu, hlavním důvodem byla pandemická opatření, kterým žáci museli v předchozím ročníku čelit. Stejně jako předchozí skupina bezchybně popsali čištění kadeřnického náradí a kadeřnických ploch. Žáci mají v oboru vyšší znalosti, což šlo znát. Zcela přesně popisují rozdíl mezi čištěním pomocí sterilizátoru a dezinfekčních přípravků. Při používání ručníků žáci uvádějí, že po znovuotevření kadeřnictví po pandemii COVID -19 se výrazně více dbá na čistotu a hygienu, tudíž se i ochranné prádlo častěji pere. Při představě zřizování vlastního kadeřnického salonu žáci nemají jasnou představ o náležitostech nutných pro vyřízení vlastního provozu. Učitel praktické výuky dodává, že zřízení vlastního podniku se žáci učí v teorii v předmětu ekonomika. Žáci by preferovali se zaměřit v řízení vlastního podniku na oblast péče o vlasy a tělo a k nim nutným náležitostem. Nadpoloviční většina žáků plánuje se v budoucnu věnovat kadeřnické činnosti nebo podobným oborům pečující o vlasy a tělo. Chválím přístup žáků, kreativního ducha a nasazení při práci.

5.3.3 Výsledek šetření

Cílem výzkumu bylo ověřit dosavadní znalosti žáků ke zkoumané problematice, porovnat znalosti mezi ročníky a postoj žáků k jejich práci. K výzkumnému šetření jsem si stanovila dvě kategorie, které byly dle potřeby upraveny z kvantitativního dotazníkového šetření. Využila jsem i zkušenosti z vedení konzultací a zúčastněného pozorování při souvislé pedagogické praxi.

Z výsledku šetření jasně vyplývá, že při srovnání žáků mezi 1. a 2. ročníkem, s přihlédnutím ke skutečnosti, že žáci 2. ročníku studium dříve absolvovali distančně, je mezi ročníkový rozdíl jasně zřetelný. Žáci 2. ročníku plní plány dle ŠVP a mají adekvátní znalosti v oboru kadeřník, což svědčí o kvalitní výuce, tuto skutečnost mohu potvrdit. Převaha znalostí je zcela vyšší v tématu BOZP právě u žáků 2.ročníku. Žáci 1.ročníku téměř bezchybně popsali postup čištění kadeřnických ploch a náradí, stejně jako žáci 2. ročníku. Žáci obou ročníku nemají znalosti o normách a předpisech při zřízení vlastního kadeřnického provozu.

5.4 Porovnání kvalitativního a kvantitativního výzkumu

Metodu porovnání kvalitativního a kvantitativního výzkumu jsem si zvolila z důvodu upřesnění získaných dat, možnost porovnání a dosažení přesnějšího a podrobného šetření.

Kvantitativně vedeným výzkumem jsem získala velké množství abstraktních dat, které jsem vytrídila a zpracovala jsem kvalitativně vedený výzkum, abych získala přesnější data, včetně bližších informací. Výsledkem šetření bylo také data potvrdit či vyvrátit. Cílem šetření obou výzkumů bylo dostáhnou naplnění cíle bakalářské práce.

V otázkách BOZP kadeřnické provozovny v obou výzkumech si žáci uvědomují důležitost dodržovat BOZP a potvrzují, že příčinou nedodržování bezpečnosti při práci je podceňování bezpečnosti práce. V kvalitativně vedeném výzkumu jsem zjistila důvody proč žáky BOZP nebaví, mají pocit přehlčení, domnívají se, že nejde o součást jejich přímého pracovního výkonu, avšak udávají, že se setkali se situací, kdy nedodržování BOZP negativně ovlivnilo průběh jejich práci a situaci popisují. Naopak se nepotvrdilo šetření v otázkách obsluhy a čištění přístrojového vybavení kadeřnické provozovny, v kvantitativně vedeném výzkumu správně odpovědělo pouze 30 žáků (10, 3 %), v kvalitativně vedeném výzkumu žáci 1.ročníku nedovedou objasnit postup při čištění a obsluze tohoto zařízení, naopak žáci 2. ročníku správně popisují postup při obsluze a čištění přístrojového i technického vybavení, zjištění bylo velice znepokojivé. V kvantitativně vedeném výzkumu žáci uvádějí, že nadpoloviční většina má znalosti v první pomoci, zjištěný údaj potvrzuje i kvalitativní výzkum. Žáci znají první pomoc teoreticky, ale preferovali by i praktické ukázky. V obou výzkumech nikdo z žáků neuvedl, že není první pomoc důležitá. V kvalitativně vedeném výzkumu je zřetelná úrovně znalost mezi ročníky v pojmech, normách a předpisech BOZP, na rozdíl v dotazníkové šetření většina žáků udává správnou odpověď.

V otázkách hygiena kadeřnické provozovny jsem se zaměřila na hygienu v odborném výcviku. Porovnáám data z otázek čištění kadeřnického nářadí a kadeřnických ploch a soustředila jsem se na používání ochranného prádla. V kvalitativně vedeném výzkumu žáci zcela přesně a téměř bezchybně popisují čištění kadeřnického nářadí a ploch. Pro srovnání v kvantitativním šetření žáci

uvádějí správné odpovědi v nadpoloviční většině, příčinou může být rozdílný přístup výuky jednotlivých škol. Při používání ochranného prádla není zcela možné údaje porovnat, důvodem jsou příliš vysoká a rozmanitá data z kvalitativního šetření, která se zcela neshodují s kvantitativním výzkumem. Přesto lze vnímat nakládání s ochranným prádlem za správné a je zřetelný progres v materiálním vybavením pro žáky ve výuce odborného výcviku. Celkové porovnání obou výzkumů kladně hodnotím, s obsáhlým množstvím dat jsem mohla detailně pracovat.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala problematikou hygieny a BOZP kadeřnické provozovny, oboru kadeřník na středních odborných školách v Olomouckém kraji. V úvodu práce je formulován hlavní cíl práce, který měl za úkol v teoretické části vymezit i objasnit pojmy zkoumané problematiky, zařadit BOZP a hygiena kadeřnické provozovny do RVP v oboru kadeřník a objasnit BOZP ve školství. Dílčími cíli v empirické části bylo zjištění aktuálního stavu znalostí a dovedností v oblasti výuky odborných předmětů na středních odborných školách oboru kadeřník. Naplnění cíle bylo dosaženo v teoretické části stanovením definic zkoumané problematiky a v empirické části vedením kvantitativně a kvalitativně orientovanými výzkumy. Stanovený hlavní cíl byl postupně naplňován za pomoci dílčích cílů teoretické a empirické části.

Teoretická část obsahuje tři hlavní kapitoly, které systematicky popisují. V první kapitole se soustředím na historii, kterou jsem rozčlenila na historie hygieny a BOZP a historii oboru kadeřník. Ve druhé kapitole vymezuji základní pojmy, normy a předpisy k problematice BOZP a hygiena kadeřnické provozovny. Zabývám se vznikem a předcházení úrazů, odpovědnosti za bezpečnost při práci, bezpečnosti se zacházením elektrického zařízení, protipožární ochranou a první pomoci. Obsahem podkapitoly hygiena kadeřnické provozovny jsem se zaměřila na provozní činnosti, provozní řád, prevence vzniku nemocí z povolání, dezinfekci, náležitosti a povinnosti kadeřnické provozovny. Ve třetí kapitole popisují RVP v oboru kadeřník ke zkoumané problematice a uvádím BOZP ve školství, dle norem, předpisů a zákonů.

Na empirické neboli praktická část jsem pracovala celý kalendářní rok 2021-2022. Empirická část obsahuje dvě hlavní kapitoly. V první kapitole jsem zhodnotila aktuální stav řešené problematiky. Zaznamenala jsem vysokoškolské práce, které se věnovaly stejné nebo podobné problematice. V druhé části jsem se zaměřila na výzkumné šetření. Pomocí stanoveného cíle šetření jsem aplikovala kvantitativní a kvalitativní výzkum. Při kvantitativně šetřeném výzkumu jsem použila metodu dotazníkového šetření. Kvalitativně vedený výzkum byl veden pomocí metod skupinových rozhovorů, konzultací a zúčastněného pozorování.

Získaná data jsem jednotlivě analyzovala, hodnotila, ověřovala, porovnávala a vyhodnocovala. Záměrem vedení obou výzkumů byla snaha dosáhnout velkého množství nejspolehlivějších dat, abych dostáhla nejpřesnějšího naplnění stanoveného cíle a zároveň mohlo být šetření použito jako zpětná vazba pro učitele ke zkvalitnění jejich výuky. Stanovený cíl bakalářské práce se mi podařilo naplnit, především díky šetření obou výzkumů. Vynaložený čas pro sběr dat byl smysluplně využit, všechny výsledky dat jsem zaznamenala do své bakalářské práce.

V úvodu bakalářské práce zdůvodňuji téma zvolené práce, které mě vedlo k zaměření se na zkoumanou problematiku BOZP a hygiena kadeřnické provozovny. Zásadním důvodem byly vlastní zkušenosti a přesvědčení zkoumanou problematiku se sumarizovat do srozumitelné práce. Dle mého názoru se mi povedlo zvolené téma shrnout, dostatečně popsat, srozumitelně vysvětlit a analyzovat kvantitativní i kvalitativní výzkum.

Je mi velkým potěšením, že mi byli nakloněni všichni žáci a jejich učitelé, kteří se podíleli na výzkumném šetření, díky jejich otevřenosti a upřímnosti jsem práci psala s radostí a nadšením. Velice mě těší, že právě takový kreativní mladí lidé jsou budoucností kadeřnického oboru.

„Znalost všeobecných zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci musí být považována za neoddělitelnou součást kvalifikace v daném oboru. Výchova a vzdělání v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci musí být proto předmětem výuky na školách, aby absolvent získal minimálně vědomosti nezbytné pro výkon povolání.“

Úmluva Mezinárodní organizace práce č. 155

Seznam použité literatury a zdrojů

BOZP Slovník pojmů. *BOZP.cz* [online]. Praha: Copyright ©CRDR spol. s r.o., 2021 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://www.bozp.cz/slovník-pojmu/bezpecnost-prace/>

BOZP info: Oborový portál pro BOZP. <https://www.bozpinfo.cz/vyzkum-bozp> [online]. Praha 1: BOZP info, 2022 [cit. 2022-01-18]. Dostupné z: www.bozpinfo.cz

COVID PORTÁL. *Www.covid.gov.cz/* [online]. Praha: MZCR, 2022 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/obchody-sluzby/sluzby>

ČAPEK, Robert. *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnotících metod*. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3450-7.

DRNKOVÁ, Barbora. *Mikrobiologie, imunologie, epidemiologie a hygiena: pro zdravotnické obory*. Praha: Grada Publishing, 2019. Sestra (Grada). ISBN 978-80-271-0693-6.

EURO INSTITUT [online]. Praha: COPYRIGHT © OMNIVEDA GROUP, 2018 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.euroinstitut.net/>

FLORIÁNOVÁ, Jitka. *Výuka bezpečnosti a ochrany zdraví při práci oboru kadeřník* [online]. Olomouc, 2016 [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/5qkrqb/>. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Zdenka Nováková, Ph.D.

HARLOW, Mary. *A Cultural History of Hair in Antiquity: The Cultural Histories Series*. UK: Bloomsbury Publishing. ISBN 1350087912, 9781350087910.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.

Interiér roku [online]. Praha: © 2015 INTERIÉR ROKU, 2015 [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://www.interierroku.cz/cs/kadernictvi-orelska-14-praha/>

IOVITA, Radu a Katsuhiko SANO. *Multidisciplinary Approaches to the Study of Stone Age Weaponry*. German: Springer, 2016. ISBN 9401776024, 9789401776028.

JANDA, František a Vladimír VALTA. *Zdravověda pro učební obor Kadeřník*. 6., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Infomatorium, 2004. ISBN 80-733-3026-1.

KELNAROVÁ, Jarmila, Jana TOUFAROVÁ, Jana VÁŇOVÁ a Zuzana ČÍKOVÁ. *První pomoc I: Pro studenty zdravotnických oborů – 2., přepracované a doplněné vydání*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 8024741997, 9788024741994.

KOLÁŘOVÁ, Michala. *Výukový materiál pro praktické vyučování oboru Kadeřník, tématický celek „Barvení vlasů“* [online]. Brno, 2012 [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/rd73in/>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Bc. Pavla Dvořáková.

KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE: Zlínského kraje ve Zlíně. <https://www.khszlin.cz/> [online]. Zlín: Powered by WebSystem® CMS, 2021 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.khszlin.cz/25341-nejcastejsi-dotazy>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. www.mzcr.cz [online]. Praha: MZCR, 2021 [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/06/Mimoradne-opatreni-omezeni-maloobchodniho-prodeje-a-sluzeb-s-ucinnosti-od-8-6-2021.pdf

Moje lékárnička: První pomoc. <https://www.moje-lekarnicka.cz/bezpecnostni-tabulky/> [online]. Slezská Ostrava: ©MOJELAKARNICKA, 2022 [cit. 2022-01-05]. Dostupné z: <https://www.moje-lekarnicka.cz/>

NEŠČÁKOVÁ, Libuše. *Zákoník práce 2014 - s výkladem: Právní stav k 1. 1. 2014*. 15rd ed. Praha: Grada Publishing a.s., 2014. ISBN 8024790823, 9788024790824.

NEUGEBAUER, Tomáš. Tomáš Neugebauer: Specialista bezpečnosti práce a požární ochrany. <http://bozppo-neu.cz/> [online]. Praha: © Tomáš Neugebauer, 2017 [cit. 2022-01-05]. Dostupné z: http://bozppo-neu.cz/?page_id=586

Ochrana zdraví: ochrana veřejného zdraví : ochrana zdraví před škodlivými účinky návykových látek : náhrada újmy způsobené povinným očkováním : redakční uzávěrka .. Ostrava: Sagit, [2017]-. ÚZ. ISBN 978-80-7488-411-5.

PALEČEK, Miloš. Bezpečnost práce z pohledu technické normalizace. *BOZP info* [online]. 2002, [cit. 2022-03-18]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/bezpecnost-prace-z-pohledu-technicke-normalizace>

PAVLÍK, Josef. *Vybrané kapitoly z antropomotoriky*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5144-7.

POLÍVKA, Ladislav. *Technologie I pro učební obor Kadeřník*. 5., přeprac. vyd. Praha: Informatorium, 2010. ISBN 978-80-7333-079-8.

Požární služby: Ústí n. L. spol s.r.o. *PS Školící centrum požární ochrany* [online]. Ústí n.L.: Copyright © 2016 Požární služby Ústí n.L. spol. s r.o, 2016 [cit. 2022-01-05]. Dostupné z: <https://www.pozarni-sluzby.cz/>

RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM STŘEDNÍHO ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ, 2020. RVP SOV. Edu.cz [online]. [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-programy-stredniho-odborneho-vzdelavani-rvp-sov/

ŠENK, Zdeněk. *Pracovní úrazy ve vybrané judikatuře*. Olomouc: ANAG, c2013. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-837-6.

ŠVARÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

Zákon č. 258/2000 Sb. - Zákon o ochraně veřejného zdraví

Zákon č. 541/2020 Sb. - Zákon o odpadech

Zákon č. 561/ 2004 Sb. - Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání

Zákon pro lidi [online]. Praha: © AION CS, 2022 [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/>

ZÁSTAVOVÁ, Kristýna. *Syndrom vyhoření v terciárním sektoru služeb (obor kadeřnictví, kosmetika a nehtový design)* [online]. Olomouc, 2021 [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/qu1kkw/>. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Jana Horáková.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Označení místa uložení hasícího přístroje pomocí piktogramu, zdroj: Pozarni-sluzby.cz.....	17
Obrázek 2: Zacházení s hasičským přístrojem, zdroj: Pozarni-sluzby.cz.....	17
Obrázek 3: Označení místa uložení lékárničky pomocí piktogramu,.....	19
Obrázek 4: Nákres kadeřnictví, zdroj: Interierroku.cz.....	20

Seznam grafů

Graf 1: Věkové rozložení respondentů	34
Graf 2: Porovnání odpovědí otázky č. 2.....	35
Graf 3: Odpovědi na otázku č. 4.....	36
Graf 4: Odpověď na otázku č. 6	37
Graf 5: Odpověď na otázku č. 7	38
Graf 6: Odpověď na otázku č. 8	38
Graf 7: Odpověď na otázku č. 10.....	40
Graf 8: Odpověď na otázku č. 11.....	41
Graf 9: Odpověď na otázku č. 12.....	41
Graf 10: Porovnání odpovědí na otázky č. 13 a 14 v absolutní četnosti.....	42
Graf 11: Odpověď na otázku č. 15.....	43
Graf 12: Odpověď na otázku č. 16.....	44
Graf 13: Odpověď na otázku č. 17.....	44
Graf 14: Odpověď na otázku č. 21 v relativní četnosti	46
Graf 15: Odpověď na otázku č. 22.....	47
Graf 16: Odpověď na otázku č. 23.....	48

Seznam tabulek

Tabulka 1: RVP kadeřník, odborné vzdělávání.....	26
Tabulka 2: RVP: Základní podmínky pro uskutečňování vzdělávacího programu .	27
Tabulka 3: Základní charakteristika respondentů podle ročníku.....	33
Tabulka 4: Odpověď na otázku č.2.....	34
Tabulka 5: Odpověď na otázku č. 3.....	35
Tabulka 6: Odpověď na otázku č. 5.....	37
Tabulka 7: Odpověď na otázku č. 9.....	39
Tabulka 8: Odpověď na otázku č. 13.....	42
Tabulka 9: Odpověď na otázku č. 14.....	42
Tabulka 10: Odpověď na otázku č. 19.....	45
Tabulka 11: Odpověď na otázku č. 20.....	45
Tabulka 12: Počet žáků oboru kadeřník.....	51

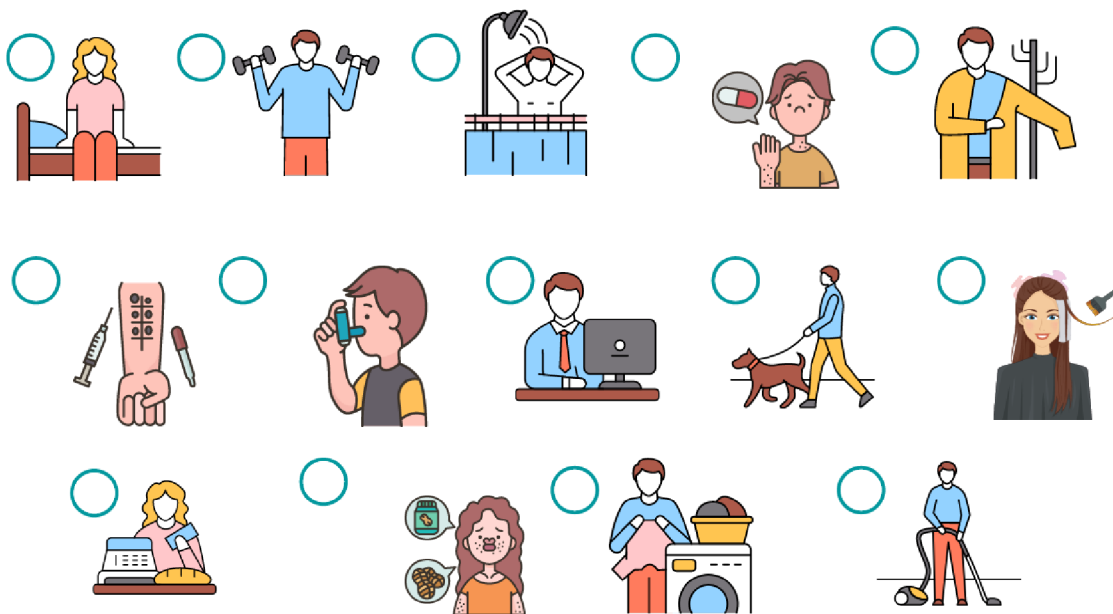
Seznam příloh

Příloha 1: Pracovní list, prevence	67
Příloha 2: Pracovní list, resuscitace	68
Příloha 3: Provozní řád kadeřnické provozovny – vzor.....	69
Příloha 4: Příklady použití dezinfekčních prostředků.....	74

PREVENCE

1 Poprvé obsluhuješ nového klienta. Co před výkonem práce zjistíš o klientovi? Zakřížkuj příslušné piktogramy.

2 Zapiš další údaje, které si zapíšeš do karty klienta:

 Dramatizace vzniklé situace

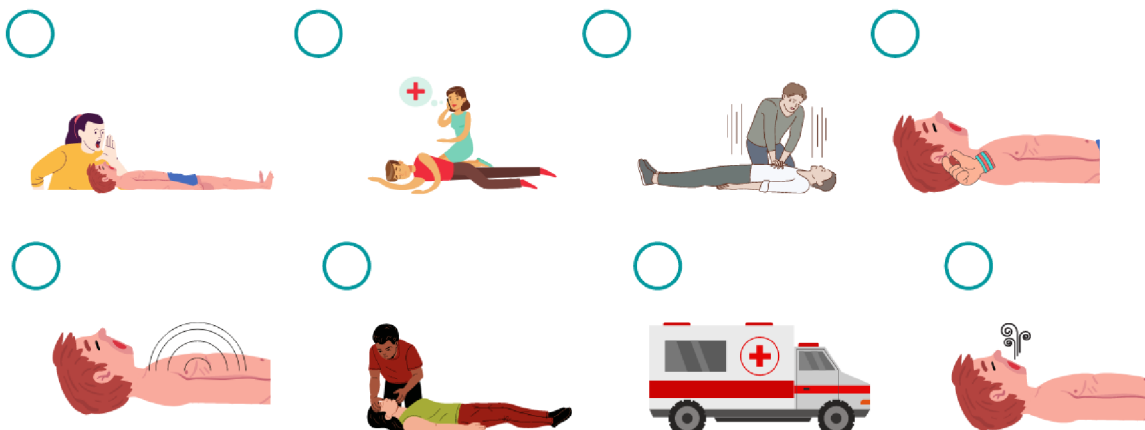
Označ a zapiš

RESUSCITACE

II.

1 Klient během ošetření ztrácí vědomí, upadá na zem, nejeví známky aktivity. Očísluj body od 1-10 podle kterých budeš provádět první pomoc.

2 Zapiš frekvenci stlačení při resuscitaci a hloubku stlačení hrudníku. Je rozdíl v resuscitaci mezi dospělým člověkem a dítěte? Rozdíl uveď.

3 Zapiš hovor se záchranou službou.

Označ a zapiš

Vyhodnocení a zpětná vazba:

Zapiš si správné řešení, které demonstračně provádíme.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Zjištění, sebereflexe:

Otočíme postiženého na záda a stlačujeme hrudník uprostřed hrudní kosti frekvencí 100–120 stlačení za minutu do hloubky 5–6 cm (resp. do hloubky asi 1/3 hloubky hrudníku). U dětí provádíme 5 základních vdechů, následně provádíme 30 stlačení a 2 vdechy.

Hovor se záchranou službou:

1 Kdo volá?

2 Přesné místo a adresa události.

3 Co se stalo?

4 Informace o postižených

5 Provádíme první pomoc dle instrukcí ZZS

Příloha 3: Provozní řád kadeřnické provozovny – vzor, zdroj: KHS

Provozní řád – vzor

I. Identifikační údaje a podmínky činnosti

Provozovatel: adresa *bydliště*, *tel. číslo*:

Oprávnění pro výkon činnosti:

Vzdělání: *rekvalifikační kurz, absolvent SOU, SOŠ*

Výpis z živnostenského rejstříku vydaný/ živnostenský list vydaný dne

IČ:

Předmět podnikání: *holičství, kadeřnictví*

Zdravotní průkaz vydán: *dne, kým*

Název provozovny:

Umístění provozovny:

Poskytované služby: *pánské, dámské, dětské kadeřnictví,*

Provozní doba:

Počet zaměstnaných osob celkem/ve směně:

Popis zařízení: *prostory, větrání, osvětlení, vytápění, zázemí pro zaměstnance*

Zásobování pitnou vodou (*veřejný vodovod, studna*), *příprava teplé vody*

II. Použití přístrojů a dalších zařízení

Přístrojové vybavení: *název, typ, dokumentace*

Zaškolení pracovníků k obsluze, pokyny k provozu a údržbě, kontroly

Používané nástroje a pomůcky: *hřebeny, nůžky, kartáče, natáčky, ...*

Používané kosmetické prostředky:

III. Zásady prevence vzniku infekčních a jiných onemocnění

Kontraindikace:

Zákaz výkonů na nemocné kůži, manipulace s jizvami a mateřskými znaménky, výkony na sliznicích, oční spojivce a rohovce – dle § 22 zákona

258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění.

Použité nástroje a pomůcky:

Postup při čištění a dezinfekci nástrojů a pomůcek: Pracovní nástroje a pomůcky se po použití, po každém zákazníkovi vždy řádně mechanicky očistí, omyjí horkou vodou s přídavkem saponátu, dezinfikují a opláchnou pitnou vodou.

Nástroje kontaminované biologickým materiálem: V případě kontaminace nástroje biologickým materiálem, se nejprve provede dezinfekce nástroje dezinfekčním prostředkem s virocidním účinkem, mechanická očista horkou vodou s přídavkem saponátu, osušení a sterilizace.

Jednorázové pomůcky se opakovaně nepoužívají.

V případě kontaminace ploch a předmětů biologickým materiálem, se provede jejich okamžité překrytí mulem nebo vatou namočenou v účinném dezinfekčním prostředku s virocidním účinkem. Po expozici se místo očistí a provede se úklid s použitím dezinfekčního prostředku.

Dezinfekční prostředky:

Pro zabránění vzniku rezistence mikrobů vůči dezinfekčnímu prostředku je prováděna pravidelná obměna (*dop. 1 x měsíčně*) dezinfekčních prostředků s různými aktivními látkami.

Při práci s dezinfekčními prostředky se dodržují zásady ochrany zdraví a bezpečnosti při práci a používají se osobní ochranné pomůcky, např. ochranné rukavice. Dezinfekční přípravky se používají dle návodu výrobce. Je dodržována koncentrace a doba působení přípravku.

U dezinfekční prostředků, přípravků v lékárně a všech ostatních používaných kosmetických prostředků musí být dodržována doba použitelnosti uvedená na etiketě.

Lékárnička první pomoci je k dispozici a je vybavena: (*dop.: náplast, obvaz, dezinfekční prostředek na poraněnou kůži, jednorázové rukavice, nůžky*)

IV. Zásady osobní hygieny zaměstnanců a ochrany zdraví spotřebitele

Pracovník – obsluha musí pečovat o tělesnou čistotu, vždy před zahájením a po ukončení práce u každého zákazníka si musí omýt ruce v tekoucí teplé vodě s použitím mycího, příp. dezinfekčního prostředku a osušit papírovými ručníky (osoušečem), rovněž při přechodu z práce nečisté na čistou.

Obsluha vykonává činnost v čistém pracovním oděvu a obuvi a neopouští provozovnu v pracovním oděvu a obuvi v průběhu pracovní doby.

Osobní věci, občanský oděv a obuv jsou ukládány v šatně nebo ve vyhrazeném prostoru (např. dělená šatní skříň, denní kout), odděleně od pracovního oděvu a obuvi.

Při náhodné kontaminaci pokožky pracovníka nebo zákazníka biologickým materiálem (krev) se kontaminované místo dezinfikuje přípravkem s virocidním účinkem.

Dále je třeba zamezit vstupu zvířat s výjimkou vodícího psa pro nevidomé osoby nebo psa speciálně vycvičeného pro doprovod osoby se zdravotním postižením.

V provozovně nejsou skladovány věci a předměty nesouvisející s výkonem práce a je zde zakázáno kouřit.

V. Způsob zacházení s prádlem

Druhy používaného prádla:

Způsob praní prádla: *kde a jak*

Prádlo je poskytováno pro každého zákazníka jednorázově, opakované použití prádla je nepřípustné

Během poskytované služby je oděv zákazníka chráněn čistou rouškou, ručníkem nebo jednorázovým ubrouskem

Čisté prádlo: ručníky jsou uloženy v uzavřené skřínce v dostatečném množství, čisté prádlo uloženo odděleně od použitého prádla.

Použité prádlo je uloženo v omyvatelném dezinfikovatelném koši do jednorázového igelitového pytle na prádlo a denně je odnášeno po pracovní době na vyprání.

Použité prádlo se smí dosoušet pouze mimo provozní dobu nebo v místnosti k tomu určené.

VI. Očista prostředí provozovny

Úklid:

Po ukončení obsluhy každého zákazníka je pracovní místo řádně očištěno.

Úklid všech prostor se provádí bezprostředně po znečištění, jinak nejméně jedenkrát denně na vlhko. Hygienické zařízení se uklízí s použitím dezinfekčních prostředků. V případě kontaminace ploch biologickým materiálem se okamžitě místo překryje mulem nebo papírovou vatou namočenou v účinném dezinfekčním prostředku s virocidním účinkem. Po expozici se místo očistí a provede úklid s použitím dezinfekčního prostředku. Úklid všech prostorů s použitím dezinfekčního přípravku je prováděn nejméně jednou týdně.

Pomůcky a prostředky určené k hrubému úklidu jsou označeny a uloženy odděleně od pomůcek na čištění pracovních ploch a zařízení. Jsou uloženy samostatně – např. úklidová komora, samostatná skříň.

Odpad:

Komunální odpad je ukládán do odpadkové nádoby s víkem (odpadkový koš). Odpadkový koš se vyprazdňuje minimálně 1x denně s následnou očištěnou a dezinfekcí. Komunální odpad je ukládán do popelnice a odvážen dle svozového plánu.

Odpovědná osoba:

Vypracováno dne:

Podpis:

V

OOVZ schváleno dne:

Podpis:

DEZINFEKČNÍ PŘÍPRAVKY V KADEŘNICKÉM PROVOZU

Příklady použití přípravků:

Dezinfekce rukou

- Spitaderm
- Septoderm
- Sterillium
- Bactosept

Dezinfekce ploch

- 2% Chloramin
- 0,5% Incidur
- 1,5 - 2% Desur
- 1,5 - 2% Desox

Dezinfekce nástrojů

- 2% Chloramin
- 1,5% Chiroseptol
- 1: 9 Galli-Valerio
- 0,5% Persteril

Rychlá dezinfekce
předmětů

V originálním balení:

- Desprej
- Incidur

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Veronika Batová
Katedra nebo ústav:	Katedra technické a informační výchovy
Vedoucí práce:	doc. Ing. Čestmír Serafín, Dr.
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Hygiena a BOZP kadeřnické provozovny
Název v angličtině:	Hygiene and health and safety of hairdressing establishments
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřena na výuku hygieny a BOZP kadeřnické provozovny na středních odborných školách, oboru kadeřník. Teoretická část se zabývá historií BOZP a historií kadeřnického oboru, vymezuje základní pojmy zkoumané problematiky, soustředí se na zařazení bezpečnosti práce a hygieny do rámcového vzdělávacího programu. Praktická část vyhodnocuje aktuální stav řešené problematiky, provádí kvantitativní a kvalitativní šetření na středních odborných školách, oboru kadeřník v Olomouckém kraji a následně získaná data vyhodnocuje.
Klíčová slova:	hygiena, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, kadeřnická provozovna, odborný výcvik, žáci, bezpečnost, kadeřník
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis is focused on teaching hygiene and safety of hairdressing service at secondary schools, subject of study hairdresser. The theoretical part deals with the history of occupational safety and the history of the hairdressing, defines the basic concepts of the examined issue, focuses on the inclusion of occupational safety and hygiene in the framework educational program. The practical part evaluates the current state of the solved issue, performs quantitative and qualitative survey at secondary schools, subject of study hairdresser in the Olomouc region and evaluates the obtained data.
Klíčová slova v angličtině:	hygiene, safety and health protection at work, hairdressing establishment, professional training, pupils, safety, hairdresser
Přílohy vázané k práci:	Příloha 1: Pracovní listy prevence. Příloha 2: Pracovní listy resuscitace. Příloha 3: Provozní řád. Příloha 4: Plakát dezinfekčních prostředků.
Rozsah práce	66
Jazyk práce:	čeština